

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 9 APRIL 1919

No. 171

INHOUD

	Blz.
DE TEXTIELINDUSTRIE EN DE 8-URIGE WERKDAG door <i>Joan Gelderman</i>	351
De Metaalcirculatie van China door <i>C. G. Riem</i>	354
Het Voorloopig Verslag van de Socialiseerings-Commissie over de Deutsche Steenkolenmijnen door <i>Prof. Ir. Is. P. de Vooys</i>	356
Uitgevoerde en voorgenomen Verbeteringen van onze Scheepvaartwegen VII door <i>Ir. V. I. P. de Blocq van Kuffeler</i>	358
AANTEKENINGEN:	
Bevolkingscijfers en de oorlog	359
De Belgische metaalproductie	359
BOEKAANKONDIGING:	
Gräfsche Voorstelling van Geboorte enz. in Nederland met toelichting van <i>Mr. H. W. Methorst</i>	360
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	360
MAANDCIJFERS:	
Opbrengst van Spoor- en Tramwegen over het jaar 1918	361
Rijkspostspaarbank	361
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	362—370
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage.*

7 APRIL 1919.

De vaste stemming op de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden. Het particulier disconto was ongeveer op dezelfde hoogte als het bankdisconto. Enkele posten prima bankaccepten konden tot ongeveer 4% percent plaatsing vinden, andere wissels werden, evenals gemeentewissels, alleen tot bankdisconto afgedaan. De prolongatienotering was 4¼, op den laatsten beursdag 4½ pCt.

* * *

Bij de Nederlandsche Bank geschieden volgens den weekstaat de onttrekkingen alleen onder het hoofd Binnenlandsche Wissels. De toeneming bedroeg 17½ miljoen. Daar de regering twaalf miljoen gulden

promessen bij de bank direct onderbracht, was het totaal bedrag, dat door anderen bij de bank werd gediscoteerd, 5½ miljoen. De andere hoofden liepen alle iets terug; de beleeningen 1 miljoen, de voorschotten aan het rijk 5 miljoen en de metaalvoorraad 2½ miljoen. Aan de andere zijde vermeerderde de bankbiljettenomloop met het geheele verschil, ongeveer 8 miljoen, daar in de rekening-courant-saldi van anderen bijna geen verandering kwam.

* * *

De wisselmarkt was over het algemeen kalm. Alleen marken en kronen waren in de eerste helft der week nog al sterk aangeboden, maar konden daarentegen de laatste dagen weder belangrijk verbeteren, zoodat het slot, 22 à 22,10, ongeveer op dezelfde hoogte was als de vorige week. Deze verbetering was echter slechts van korten duur, daar heden de markt buitengewoon flauw was, met groot aanbod, waardoor vooral Berlijn zeer sterk terugliep en voor 20,50 werd afgedaan.

DE TEXTIELINDUSTRIE EN DE 8-URIGE WERKDAG.

Eenige maanden geleden heeft de heer C. F. Stork in dit tijdschrift een verhandeling gegeven over den 8-urigen werkdag en het wetsontwerp-Schaper ¹⁾. Weliswaar had de geachte schrijver verschillende bezwaren tegen dit wetsontwerp, doch over het algemeen bleek uit het artikel wel, dat de heer Stork veel voelde voor een geleidelijke verkorting van den arbeidsduur en dat hij meende, dat een 48-urige werkweek voor de metaalindustrie tenminste niet op zeer groote bezwaren zou stuiten, vooropgesteld, dat de overgangsbepalingen en uitzonderingen, waarop de heer Stork bijzonderen nadruk legde, ook in het wetsontwerp zouden voorkomen.

De heer Stork vestigde in zijn artikelen echter nog eens den nadruk op het feit, dat bij de zeer geleidelijke inkrimping van den arbeidsduur aan zijn fabriek in Hengelo er ook geen inkrimping van productie had plaats gehad, zoodat dus een van de hoofdargumenten tegen den 8-urigen werkdag op zijn bedrijf niet van toepassing was.

Waar de heer Stork nu in zijn artikel meer speciaal het oog had op de machine-industrie en zich dus over de overige industrieën meer in het algemeen kon uitlaten, is het misschien wel de moeite waard om eens nader stil te staan bij den invloed, dien de 8-urige werkdag zou hebben op de textielindustrie, die volgens de statistiek met de metaalindustrie tot de belangrijkste nijverheidstakken in ons land behoort.

In de metaalindustrie in Nederland zijn van het aantal werkkrachten, volgens het bekende overzicht der fabrieken en werkplaatsen, vallende onder de veiligheidswet, slechts pl.m. 4½ pCt. vrouwen en

¹⁾ Nos. 159 en 160 van den loopenden jaargang.

pl.m. 11 pCt. jongens, terwijl deze getallen voor de textielindustrie resp. pl.m. 35 pCt. en pl.m. 11 pCt. bedragen, zoodat deze laatste industrie, wat haar werktijd betreft, veel meer afhankelijk is van het thans bestaande wettelijk maximum van 10 uren per dag of 55 uren per week voor beschermde personen, terwijl vele machinefabrieken zonder groote bezwaren met haar personeel langer dan deze 10 uren per dag zouden kunnen werken. In de practijk ziet men juist het omgekeerde; tot voor zeer korten tijd werkten bijna alle textielfabrieken in Nederland den vollen maximumen werktijd van 55 uren per week, terwijl er niet alleen bijna geen machinefabrieken waren, die langer werkten, doch intégendeel op vele machinefabrieken korter werd gewerkt; op de fabrieken van de firma Gebrs. Stork & Co. h.v. slechts 48 uren per week. Als men eenigszins op de hoogte is van het verschil tusschen beide bedrijven, is dit feit ook volkomen logisch te verklaren. In een textielfabriek geschiedt n.l. bijna alle productie door de machines en bepaalt de functie van de arbeiders zich in zeer vele gevallen bijna uitsluitend tot de controle op de spinmachines en weef-touwen, het aanknoopen der gebroken draden, het vullen der ledige weefspoelen enz., terwijl in de machinefabrieken veel meer arbeid door den werkman zelf wordt verricht, zoodat deze ook veel meer invloed op de productie kan uitoefenen.

Het is dus zeer goed mogelijk, dat een geleidelijke inkrimping van den arbeidsduur in de machinefabrieken wordt gecompenseerd door een meer intensieve arbeidsverrichting, zoodat ten slotte de productie niet vermindert. In de textielindustrie is dit geheel anders, tenminste in goed ingerichte fabrieken, en heeft een vermindering van arbeidsduur bijna steeds een mathematisch daarmee geheel overeenkomende vermindering van productie ten gevolge. Dit is ook nog eenigszins het gevolg van het feit, dat de textielindustrie technisch vrijwel tot volmaking schijnt te zijn gekomen; veranderingen van betekenis hebben in de machines, sedert de invoering van de ringspinmachines, die ook al meer dan 30 jaar geleden in bijna denzelfden vorm als deze thans nog hebben, zijn ingevoerd, niet plaats gevonden. Ook de weef-touwen zijn nu nog bijna geheel gelijk aan dertig jaren geleden en de automatische weef-touwen, die aanvankelijk in Amerika een groote vlucht schenen te nemen, komen in Europa nog zeer sporadisch voor, voornamelijk omdat zij grootere eischen stellen aan de te verwerken grondstoffen en verder ook slechts voor bepaalde soorten doek met voordeel gebruikt schijnen te kunnen worden.

Over het algemeen moet men zich verwonderen over de oppervlakkigheid, waarmede de kwestie van den 8-urigen werkdag in het Nederlandsche Parlement is behandeld. Men heeft de wenschelijkheid als een politieke leuze aanvaard en men schijnt algemeen te meenen, dat daarover nu verder maar niet te veel gesproken moet worden. In het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer over Hoofdstuk X van de staatsbegroting wordt nog eens de wensch uitgesproken, dat deze 45-urige werkweek alle loonarbeiders zal omvatten. Minister Aalberse wil zulks in zijn Memorie van Antwoord nog niet beloven, doch wijdt overigens ook slechts enkele regels aan deze belangrijke kwestie. In de Eerste Kamer is het punt door den heer D. W. Stork ter sprake gebracht, die nog eens de wenschelijkheid van ruime overgangsbepalingen, ook met het oog op de buitenlandsche concurrentie, heeft betoogd. Minister Ruys wijst in zijn antwoord dan eerst op de ideëele voordeelen van een verkorten arbeidstijd en constateert verder, dat de heer Stork zich uitsluitend op een materialistisch standpunt heeft gesteld. Hij is het dan ook in het geheel niet met den heer Stork eens en meent, dat men ook in andere landen wel op een korteren arbeidsduur zal aandringen, terwijl hij verder o.a. nog zegt, dat de

productiekosten niet in de eerste plaats afhankelijk zijn van den arbeidsduur en verder, dat de prijzen van artikelen zeker niet steeds afhankelijk zijn van de productiekosten. Vele van deze beweringen zijn in haar algemeenheid misschien wel juist, doch zij omgaan eenigszins de kwestie waar het om gaat, n.l. of een algemeene plotseling ingevoerde 45-urige arbeidsweek in Nederland nadeelig zoude zijn voor de Nederlandsche industrie.

Wat de textielindustrie betreft is het daarom misschien wel interessant eens na te gaan wat in dit opzicht in het buitenland geschiedt. In Engeland b.v., waar de werktijd in de metaalindustrie in vele districten ongeveer 49 uur per week bedraagt, wordt in de textielindustrie in Lancashire nog 55½ uur per week gewerkt. In December 1918, dus na de beruchte Novemberweek ten onzent, heeft nog een groote loonactie onder de textielarbeiders plaats gevonden, die na een korte werkstaking, door het optreden van den bekende Regeeringsbemiddelaar Sir George Asquith werd bijgelegd, na het toestaan van een algemeene loonsverhooving van 40 pCt. voor de spinnerijen en 50 pCt. voor de weverijen, terwijl toen over een verkorting van den werktijd niet werd gesproken. Eerst in Februari j.l. kwam deze kwestie ter sprake toen, ook al in verband met de actie van de mijnwerkers en de spoorwegarbeiders, de vakverenigingen in de textielindustrie zich tot de werkgeversverenigingen wendden met verzoek om de werkweek van 55½ uur op 44 uur te brengen en tevens een verhooving van de stukloonen in te voeren, waardoor in deze 44 uur evenveel verdiend zou kunnen worden als vroeger in 55½ uur. Op 20 Maart j.l. had hierop een groote bijeenkomst van vertegenwoordigers van beide partijen in Manchester plaats, waarin de georganiseerde werkgevers van de katoenspinnerijen hun standpunt als volgt uiteenzetten.

In de eerste plaats meenden zij te moeten vasthouden aan de loonovereenkomst van Dec. j.l., die voor zes maanden was afgesloten en dus nog loopt tot 9 Juni 1919. Daarna verklaarden zij zich wel bereid een zekere reductie van den werktijd te overwegen, doch wezen er op, dat de textielindustrie niet vergeleken moet worden met andere industrieën, waar een verkorting van den werktijd gecompenseerd kan worden door een meer intensieve wijze van werken. Tevens wezen zij op de groote concurrentie van de industrieën in Amerika, Britsch-Indië en Japan en hoewel zij vermoedden, dat de werktijd in Amerika en Europa ook wel zou verminderen, meenden zij toch, dat dit in Britsch-Indië en Japan niet in dezelfde mate het geval zou zijn, zoodat zij dan deze concurrentie nog veel sterker zullen voelen. Zij verklaarden zich echter bereid, vanaf 9 Juni 1919, dus na beëindiging van de in December j.l. gesloten loonovereenkomst, den werktijd met één uur per dag te verkorten, dus op 49½ uur per week te brengen, op voorwaarde, dat met de vakverenigingen een nadere regeling wordt gemaakt om te trachten dezen korteren werktijd nog eenigszins door een meer intensieve productie te compenseeren, opdat in elk geval het maximum-effect per machine worde verkregen. Zij meenden, dat daarvoor speciale fabrieken zullen moeten worden uitgezocht, waar gezamenlijk proeven zullen moeten worden genomen. Deze proeven zouden zich o.a. moeten bepalen tot het organiseren van de werkwijzen, waardoor het schoonmaken, nieuw aanzetten en oliën van de machines nog minder stilstand veroorzaakt dan thans reeds het geval is en ook verder het productieverlies door stopzetten van de machines, indien mogelijk, nog eenigszins beperkt wordt. Wat de loonen betreft, meenden de werkgevers niet tot een verhooving van de stukloonen te moeten overgaan. Zij meenden zelfs, dat, indien de loonregeling van Dec. j.l. niet meer van kracht was, de tegenwoordige toestand van de industrie veeleer een verlaging van de stukloonen zou motiveeren, ge-

heel afgescheiden van de waarschijnlijkheid, dat de prijzen der eerste levensbehoeften spoedig lager zullen worden.

De georganiseerde werkgevers in de weverijen sloten zich vrijwel geheel bij deze argumenten aan. Zij wezen er nog op, dat alleen de kleinere productie bij een vermindering van werktijd van 6 uur per week hun productiekosten reeds zeer belangrijk zal doen stijgen, zoodat zij zich ook niet verantwoord achtten om de stukloonen thans nog verder te verhoogen. Verder wezen zij er op, dat hun industrie voornamelijk op export is aangewezen en dat zij dus zeker de concurrentie alleen kunnen volhouden, als zij in minstens even gunstige conditie verkeerden als hun buitenlandsche concurrenten.

De werklieden-organisaties verzochten de antwoorden met hun leden te mogen bespreken en er werd afgesproken daarna op 10 April wederom bij elkaar te komen.

Inmiddels is ook op 27 Maart j.l. het rapport gepubliceerd van de Regeeringscommissie van 30 werkgevers en 30 werknemers, die in Februari j.l. door de Engelsche Regeering werd bijeengeroepen om de wenschen der werknemers in de verschillende industrieën te onderzoeken en daarin de Regeering van advies te dienen. Deze commissie onder voorzitterschap van Sir T. Munro bracht met algemeene stemmen een verslag uit, dat tevens geteekend was door den voorzitter der vertegenwoordigers uit de werkgevers Sir Allan Smith en den voorzitter van de vertegenwoordigers der vakverenigingen Arthur Henderson, waarin de volgende desiderata worden opgesomd:

1°. De instelling van een permanente Nationale Industrie-Raad van 400 vertegenwoordigers van werkgevers en vakverenigingen om de Regeering in industriele kwesties van advies te dienen.

2°. De invoering van een 48-urige werkweek met zekere noodzakelijke uitzonderingen.

3°. De invoering van nationale minimumloonen.

4°. Speciale betaling van alle overuren, waar overwerk noodzakelijk is.

5°. Erkenning van vakverenigingen en werkgeversverenigingen bij de onderhandelingen in de industrie.

6°. Verhooging van de uitkeeringen bij werkloosheid, eveneens invoering daarvan bij gedeeltelijke werkloosheid; ouderdomspensioenen en uitkeeringen bij ziekten moeten eveneens verhoogd worden.

Deze voorloopige conclusies zullen nader in een volgende bijeenkomst op 4 April besproken worden, doch het is zeker in de tegenwoordige omstandigheden wel merkwaardig, dat de commissie, die zeer representatief was samengesteld, met algemeene stemmen tot deze verstrekkende conclusies is gekomen.

Waar in Engeland algemeen de vrije Zaterdagmiddag wettelijk is ingevoerd, beteekent de 48-urige werkweek dus een werkdag van $8\frac{1}{2}$ à $8\frac{3}{4}$ uur op de eerste vijf werkdagen en blijkt dus wel, dat men een spoedige algemeene invoering van de 45-urige werkweek voorloopig nog te bezwaarlijk achtte. Dit is des te meer tekenend, omdat in vele industrieën in Engeland, in tegenstelling met ons land, wel degelijk een wettelijke maximum-werktijd bestond en o.a. in de textielindustrie niet langer dan $55\frac{1}{2}$ uur per week mocht worden gewerkt. Wel wordt de 48-urige werkweek als een maximum beschouwd en spreekt de commissie in hare conclusies o.a. nog de wenschelijkheid uit, dat een eventuele overeenkomst, betreffende den werktijd in een bepaalde industrie, gesloten tusschen de betrokken organisaties van werkgevers en werknemers voor deze geheele industrie bindend kan worden verklaard.

Waar dus in Engeland in vele industrieën reeds korter werd gewerkt dan hier te lande, beteekent de invoering van een 48-urige werkweek daar zeker een kleinere vermindering van werkuren dan de invoering van eenzelfde maatregel in ons land. Er is dus zeker

nog meer reden om hier dubbel voorzichtig te zijn met de invoering van een 45-urige werkweek zoodat thans door onze Regeering zal worden voorgesteld en om vooral de noodige uitzonderingsmaatregelen en overgangsbepalingen in de wet zelve vast te leggen.

Minister Ruys heeft in de Eerste Kamer wel gezegd dat: „de ervaring leert, dat landen met een korten arbeidsdag en hoogen loonstandaard zeer goed kunnen concurreren met landen, waar de arbeidsvoorwaarden veel ongunstiger zijn”, doch een dergelijke stelling zal in haar algemeenheid niet voor alle gevallen gelden en zeker niet voor de textielindustrie, die wat inrichting van fabrieken, soort van machines enz. betreft, in bijna alle Europeesche landen vrijwel uniform is ingericht, terwijl tevens door vele autoriteiten wordt erkend, dat bij de reeds hoog opgevoerde productie in de modern ingerichte fabrieken een vermindering van werktijd tevens een daarmede overeenkomende vermindering van productie veroorzaakt. Bovendien zijn in de textielindustrie de kosten voor den bouw en de inrichting der fabrieken zeer hoog in verhouding tot den omzet en zal b.v. bij een moderne spinnerij voor een gemiddeld garenummer van pl.m. no. 30 bij normale katoenprijzen de waarde der jaarproductie minder zijn dan de stichtingskosten der fabriek, zoodat op een degelijk fabriekaat de kosten van rente en aflossing zeer zwaar drukken en deze bij een vermindering van de werkweek van 55 op 45 uur zeer belangrijk zouden vermeerderen. Ook zullen de loonen per geproduceerde eenheid daardoor bij een kortere werkweek evenveel verhoogd moeten worden en hierdoor de productiekosten nog verder toenemen. Daarenboven zijn weliswaar de fabrieken overal ongeveer gelijk ingericht, doch verkeert men overigens hier te lande voor verschillende benodigdheden in minder gunstige conditie, wat bij de textielindustrie, die voor meer dan $\frac{2}{3}$ harer fabrikaten op export is aangewezen, van veel belang is.

Behalve de hooge zee- en spoorvrachten, die voor een groote fabriek reeds een belangrijken post op de exploitatie-uitgaven uitmaken, is zulks vooral het geval met de steenkolen, omdat wij hier te lande voor de industrie speciaal op invoer van buitenlandsche steenkolen zijn aangewezen en men zeker wel mag verwachten, dat de landen, die nog in staat zullen zijn om ons na den oorlog steenkolen te leveren, zulks alleen zullen doen tegen belangrijke tegenprestaties en in elk geval tegen zeer aanzienlijke betaling, zoodat men wel moet vreezen, dat de kolenprijzen voor de industrie hier te lande nog geruimen tijd zeer hoog zullen blijven, waarschijnlijk belangrijk hooger dan in de omliggende landen.

Uit een en ander blijkt dus wel, dat een spoedige algemeene invoering van de 45-urige werkweek hier te lande nog eenigszins voorbarig is en het zou zeker onverantwoordelijk zijn om een dergelijken maatregel in te voeren alvorens eerst degelijk rekening te houden met de gevolgen, die daaruit voor onze Nederlandsche industrie zouden ontstaan. Men zal toch een Regeering, die zich eerst van deze gevolgen op de hoogte stelt, zeker niet reactionnair kunnen noemen en het zou zonder twijfel van een verkeerde zienswijze getuigen om toe te geven aan een politieke leuze op gevaar af daardoor zeer schadelijke gevolgen voor de betrokken bedrijven te veroorzaken. Juist in de periode van opbouw, die nu weer komt en waarin alles gedaan zal moeten worden om het groote tekort aan geproduceerde goederen, dat in de laatste jaren is ontstaan, weer zoo spoedig mogelijk aan te vullen, is uit een nationaal oogpunt een sterke industrie van zeer veel belang, ook in verband met de loonen, die dan betaald kunnen worden en is het dus zeker te hopen, dat onze Nederlandsche Regeering met alle bezwaren rekening zal houden, alvorens te spoedig een maatregel in te voeren, die misschien de positie onzer vaderlandsche industrie tegenover hare buitenlandsche concurrenten zou verzwakken.

DE METAALCIRCULATIE VAN CHINA.

De metalen die sinds onheuglijke tijden in China voor het metalen ruilmiddel in gebruik zijn, zijn zilver en koper. Een enkele maal schijnen in vroeger tijden zilveren munten vervaardigd te zijn doch deze hebben nooit lang hun plaats in China's ruilmiddel gehandhaafd en men mag zeggen dat zilvermunten eerst in veel lateren tijd daar te lande hebben ingang gevonden en wel nadat de handelsrelaties met westersche landen een eenigszins belangrijke plaats in China's economische ontwikkeling zijn gaan innemen. Voor het kopergeldt evenwel zulks niet. Sinds eeuwen en eeuwen is in China van overheidswege kopergeld aangemunt en de kopermunten droegen dan ook den naam „Chih ch'ien” (制錢) d. i. statutair geld. Deze kopermunten onder vreëmdelingen in China met den naam cash aangeduid, zijn in den loop der eeuwen herhaaldelijk van voorkomen veranderd.

De oudste vormen waren die van het zoogenaamde spade en zwaard geld, maar deze oude munten zijn voor het begrip van het tegenwoordig metalen circulatiemiddel van geen belang. De cashmunten in de gedaante van een rond koperstuk met vierkant gat in het midden en inscriptie van de periode gedurende welke ze werden uitgegeven dateeren van de Thang dynastie (618 A. D.). Ze werden tot de regeringsperiode Hsien feng (1851—1862) der Mandsjoe of Ch'ing dynastie slechts aangemunt in ééne denominatie n. l. die van één cash.

Het zilveren circulatiemiddel werd in den ouden tijd evenals nu met het naast den zilveren dollar gebruikelijke ongemunt zilver nog het geval is, gewogen en de gewichtseenheid was een tael (chineesch Liang 兩)

verdeeld in 10 ch'ien (錢) à 10 fen (分) à 10 li (釐)

Een tael is ongeveer 37 gram. Ten tijde dezer Thang dynastie schijnt het kopermetaal een waardeverhouding tot zilver gehad te hebben gelijk 1:100. De één cash munt werd gemaakt op een gewicht van 0.1 tael (1 ch'ien) en dus was de waarde van een cash munt in zilver uitgedrukt 0.001 tael of 1 li zilver. Gedurende de laatste Keizerlijke dynastie die over China heerschte, de hierboven genoemde Mandsjoe dynastie, vinden we nog overvloedige bewijzen dat de één cash munt bedoeld was te zijn 0.001 tael zilver. Zoo lezen we in een Keizerlijk edict van het 10de jaar van de regeringsperiode Shun Chih (1654): „Het is eene hooge noodzakelijkheid dat de munten goed en zuiver afgewerkt worden, op de keerzijde moeten de twee karakters i li (一釐) d. i. een li (zilver) te lezen zijn.”

In de „voorschriften voor het Departement van Financien” (戶部則例) Hu Pu tse li Hoofdstuk 34 komt de volgende bepaling voor: „Van de gelden in kas bij het bureau Pao ch'uan Chü (寶泉局)¹⁾ worden 150.000 strengen berekend als 150.000 taels zilver aan den handel uitgeleend tegen 1% rente per maand.”

Waardestandaard was vanouds het zilver, de koperen cash munten waarvan de aanmunt niet vrij was, waren bedoeld als pasmunt. Inwisselbaarheid tegen de waarde van 1000 tegen een tael zilver werd echter door geen enkel overheidsorgaan gewaarborgd.

Het is dus duidelijk dat deze verhouding niet behouden kon blijven, te meer daar de overheid veel te groote hoeveelheden koper aanmuntte. Deze aanmunt toch was het tegendeel van gecentraliseerd. In Peking had aanmunt plaats door het departement van Financien en door het departement van Werken, terwijl ook alle provincien cash munten deden aanmaken. Deze aanmaak leverde groote winst op aangezien het koper uit de staatsmijnen in Yunnan betrokken werd

en de overheid dus niet met de marktwaarde van koper maar met hare productiekosten te rekenen had. Gevolg was dat de waarde der cash ging afhangen van de hoeveelheid in circulatie in verband met de behoefte en bij voorkomende wisselingen in waarde van het metaal koper vond herhaaldelijk versmelting plaats. Zoo blijkt b.v. dat in het 23ste jaar der regeringsperiode K'ang Hsi (1685) de intrinsieke waarde van de cash munten grooter was dan de waarde waartegen de munt toen circuleerde en versmelting had plaats, vergezeld van onwettigen aanmunt van lichtere stukken. De staat ging toen over tot het slaan van lichtere stukken ten einde den versmelter aldus zijn winst te ontnemen en aan dit misbruik een einde te maken. Gebeurde het dat de intrinsieke waarde kleiner was dan de waarde in de circulatie dan werd deze soms een tijd lang gehandhaafd, maar vaker ging de overheid over tot een overvloedigen aanmunt van cash munten ten einde zich de daaruit voortvloeiende winst eigen te maken en het gevolg was eene daling tot de intrinsieke waarde. Dan werd daarna soms weer de hoeveelheid koper in de cash ver groot of ging de overheid over tot ééne beperking van den aanmunt, ten einde de waarde te verheffen. Aldus vertoont de cash munt een herhaaldelijk wisselend gewicht en samenstelling terwijl ook de bedragen welke jaarlijks door de verschillende overheden mochten worden aangemunt eveneens herhaaldelijk wisselden. De volgende tabel geeft enkele opgaven omtrent de afwisselende gewichten en samenstelling.

Reg. per.	jaar.	gewicht.	samenstelling.
Shun Chih	1.(1644)	1 ch'ien	0,7 koper 0,3 lood.
„ „	2.(1645)	1,2 „	
„ „	14.(1658)	1,4 „	
K'ang hsi	23.(1685)	1 „	0,5 koper 0,5 lood.
„ „	41.(1703)	1,4 „	
Yung Cheng	5.(1728)	1,2 „	

Onderstaande tabel geeft enkele getallen van geoorloofden jaarlijkschen aanmunt door het bureau van het muntwezen van het departement van Financien, Pao Ch'uan chü.

Reg. per.	jaar.	hoeveelheid.
Shun Chih	1.(1644)	30 Mao.
K'ang Hsi	23.(1685)	40 „
Ch'ien Lung	7.(1743)	61 „
„ „	16.(1752)	71 „
„ „	59.(1794)	30 „
Chia Ch'ing	4.(1800)	47 „
„ „	4.(1800)	64 „

Een mao is eene hoeveelheid strengen van 1000 stuks ieder, welke hoeveelheid echter niet steeds even groot is geweest. In 1644 werd de mao gerekend te zijn 12.880 strengen. De cash had aldus een steeds wisselende waarde beheerscht door verschillende factoren als prijzen van koper en andere samenstellende metalen en de hoeveelheid in verband met de behoeften der circulatie. Dagelijks werden dan ook koersen van cash in zilver gequoteerd door de talloze geldwisselaars die op hunne wisseltransacties natuurlijk een zekere winst moesten maken en hun willekeur droeg er niet toe bij de waarde vastheid te verhoogen. Menigvuldige voorbeelden kunnen worden aangehaald om aan te toonen dat de overheid dezen toestand als volkomen onvermijdelijk had aanvaard en somtijds noodgedwongen maatregelen trof om voor in hare betaling staande personen daaruit voortvloeiende onbillijkheid te voorkomen. Zoo vermeldt de groote verzameling van staatsinstellingen van de Mandsjoe dynastie „Ta Ch'ing hui

¹⁾ Het bureau Pao ch'uan Chü was een bureau van het Dept. van Financien, belast met de zorg voor het muntwezen.

tien" (大清會典) eene Keizerlijke beschikking op een desbetreffend voorstel d.d. 6de jaar Ch'ien Lung (1742) luidende: „Voor iedere waarde van een streng cash aan materiaal door het „Bureau voor het muntwezen van het departement van Financiën" aan te koopen wordt als vroeger een tael zilver door het departement uitgetrokken; de arbeidsloonen der werklieden der munt zullen overeenkomstig het oorspronkelijk voorstel bedragen 23 strengen en 476 cash per een mao afgeleverde muntstukken. De directeur der munt ontvangt deze loonen in cash maar hij wisselt die volgens de marktwaarde in zilver om en betaalt in die munt de arbeiders uit".

In het 38ste jaar (1774) volgt dan een edict waarin o. a. gezegd wordt: „In den laatsten tijd is de koers der cash zeer gedaald en daarom zullen de arbeidsloonen voortaan in zilver gerekend worden en de omrekening van cash in zilver zal volgens een vasten koers plaats hebben".

Een edict van het 6de jaar der regeeringsperiode Chia Ch'ing (1802) luidt: „In den laatsten tijd is de waarde van de cash in Peking zeer groot en daar ten gevolge van den voortdurenden regen de prijzen van voedsel zeer gestegen zijn, zal de soldij der baniersoldaten over de 7de maand voor 0,6 in cash worden uitbetaald waardoor zij van deze hooge waarde kunnen profiteren".

Onder de regeeringsperiode Hsien Feng (1851—1862) daalde de cash sterk in waarde. In eene keizerlijk goedgekeurde memorie van 1855 heet het: „De rijst verschuldigd aan de arbeiders van het Bureau voor het muntwezen van het departement van Financiën wordt in zilver uitbetaald tegen 1,3 tael per pikol en een tael zilver berekend à 1500 cash". In het 15de jaar dezer periode had de depreciatie nog groter afmetingen aangenomen. Er waren stukken van veelvouden van één cash uitgegeven die zeer sterk in waarde daalden en waarover later verder gesproken zal worden. Bij dezen toestand van verwarring kwam nog dat de waarde der cash op verschillende plaatsen veelal geheel verschillend was, naar gelang de locale circulatie verschillende graden van verzaadiging vertoonde. Met de zeer gebrekkige middelen van verkeer en een vrijwel afgesloten toestand waarin vele centra ten opzichte van de omliggende streken verkeerden is zulks te begrijpen. Hieruit ontwikkelden zich soms zeer eigenaardige toestanden. Te Peking b.v. wordt heden ten dage nog een streng cash als 500 stuks berekend, en men duidt een zoodanige streng cash aan als 'een streng „Peking cash" of in het Chineesch „i tiao ching ch'ien" (一吊京錢) in tegenstelling met „een streng oude cash" „i tiao lao ch'ien" (一吊老錢) waarmede een streng van 1000 cash bedoeld wordt. De verklaring hiervan schijnt mij dat er een tijd moet geweest zijn, dat de cash te Peking tweemaal zoo hoog in waarde stond als elders, waarschijnlijk ten gevolge van eene schaarschte aan dit ruilmiddel, zoodat men te Peking voor 500 cash hetzelfde kon koopen als elders voor 1000 en men dus te Peking 500 tot een streng ging maken. Deze rekeneenheid van 500 cash bleef ook later behouden toen de waarde der cash in Peking reeds weder gedaald was. Evenzoo beduidt „een honderdtal oude cash" of „i pai lao ch'ien" (一百老錢) werkelijk 100 cash stukken, doch „een honderdtal Peking cash" of „i pai ching ch'ien" (一百京錢) slechts 50 cash stukken.

Toen gedurende de regeeringsperiode Hsien Feng (1851—1862), welke eene uitermate donkere bladzijde in de geschiedenis van het muntwezen der Mandsjoe dynastie vult, de Regeering ten gevolge van den opstand van de T'ai p'ing rebellen zich hare kopermijnen in Yünnan ontroofd, zag en aldus op het stuk van grondstoffen voor den muntslag in zeer benarde omstandigheden kwam te verkeerden, nam zij ten einde

koper te sparen en toch aan de behoeften der circulatie te kunnen voldoen haar toevlucht tot een soort teekengeld. In het derde jaar (1854) werden munten geslagen die volkomen in vorm overeenstemden met de één cash stukken doch een gewicht van 6 ch'ien hadden en een samenstelling van 70 % koper en 30 % lood en de inscriptie toonden (當十) tang shih d. i.

geldig voor tien. Ze wogen dus aanmerkelijk minder dan tien stukken van één cash. Achtereenvolgens werden soortgelijke munten geslagen die voor 50, 100, 500 en 1000 cash moesten gelden. Zelfs verschenen ijzeren munten van 10 cash, 5 cash en 1 cash. In 1855 werden de munten van 500 en 1000 cash weer versmolten tot munten van 100 en 50. In datzelfde jaar werden looden stukken van 1 cash gemaakt, terwijl in 1860 de aanmaak van het ijzeren geld ophield hetwelk volledig zijne waarde verloren had.

Onderstaande tabel geeft enkele bijzonderheden omtrent deze teekenmunten, betreffende hare gewichten en samenstelling, alsmede de jaren van uitgifte.

	Jaar van uitgifte	Samenstelling		Gewicht				uitgifte opgehouden
		1854	1877	1854 (1 ^e Per)	1854 (2 ^e Per.)	1871	1884	
10 cash	1854	koper 70% lood 30%	koper 60% lood 40%	6 ch'ien	4.4 ch'ien	3.2 ch'ien	3.9 ch'ien	1887
50 cash	1854	koper 70% tin 15% lood 15%		1.8 tael	1.2 tael			
100 cash	1854	koper 70% tin en lood 30%			1.4 tael			
500 cash	1854	zuiver koper			1.6 tael			1855
1000 cash	1854	zuiver koper			2 tael			1855
10 cash ijzeren munt	1854							1860
5 cash ijzeren munt	1855					2.4 ch'ien		1860
1 cash ijzeren munt	1855					1.2 ch'ien		1860
1 cash looden munt	1855					1.2 ch'ien		

Deze stukken vonden alleen in Peking en omgeving ingang en werden aldaar in zulke groote hoeveelheden uitgegeven dat ze al spoedig hevig deprecieerden. Zooals blijkt uit eene memorie van het departement van Financiën van het 33ste jaar der regeeringsperiode Kuang Hsü (1908), waarin gezegd wordt dat de 10 cash koperen munt slechts twee cash waard was, was de munt toen tot 20 % der nominale waarde gedeprecieerd. Dit minderwaardige geld verdrong de betere één cash stukken welke naar andere streken verdwenen tot betaling van aangevoerde goederen of versmolten werden om als onwettig aangemunte 10 cash stukken wederom te verschijnen. Aldus werden de gedeprecieerde 10 cash stukken het voornaamste circulatiemiddel in Peking. Wanneer sinds dien tijd gesproken wordt van „een streng Peking cash" bedoelt men een streng van 50 stukken van 10 cash d. i. dus 500 nominale cash. De streng Peking cash had dus sindsdien slechts $\frac{1}{5}$ van hare vroegere waarde. Daarna werd de zoogenaamde (銅圓) T'ung yüan, onder vreemdelingen aangeduid als „koperen cent", ingevoerd ter vervanging van de gedeprecieerde 10 cash stukken. Men stelde zich voor de waarde daarvan op 10 cash te handhaven en niet in dezelfde fout te vervallen als bij de oude 10 cash

stukken geschied was. De nieuwe 10 cash munt had geen gat in het midden en vertoont geheel een veel meer modern voorkomen. Een nieuwe koperen cent was dus 5 oude 10 cash stukken en een streng Peking cash (d.i. 50 oude 10 cash munten) was gelijk 10 nieuwe koperen centen. Evenzoo was het honderdtal Peking cash ten gevolge van de invoering der oude 10 cash munten na de depreciatie geworden „een honderdtal nominale cash” d. i. 50 nominale cash (immers het honderdtal Peking cash telde slechts 50 stuks) en dus gelijk 5 oude 10 cash stukken of juist een nieuwe koperen cent (nieuw 10 cash stuk). Aldus is de gewoonte ontstaan het hedendaagsche 10 cash stuk of koperen cent te noemen „een honderdtal” (chin. i pai — 百). En al zijn sinds de intrekking der oude 10 cash stukken deze in Peking uit den omloop verdwenen, om plaats te maken voor de nieuwe 10 cash stukken of koperen centen, welke niet aangeregen worden omdat zij het gat in de munt missen, toch spreekt het volk bij het opgeven van prijzen nog steeds van strengen en honderdtallen, dan met „streng” bedoelende 10 centen en met „honderdtal” één cent.

De intrekking der oude gedeprecieerde 10 cash munten werd gelast bij Keizerlijke goedkeuring van de daartoe strekkende memorie van het departement van Financien van den 16^{den} dag, 6de maand van het 33ste jaar Kuang Hsü (25 Juli 1907). De intrekking zou geschieden tegen den koers van den dag en wel tegen één tael zilver per 18 strengen d. i. 18 maal 50 stukken van 10 cash. Andere dan door de overheid aangemunte stukken werden niet aangenomen. De ingetrokken 10 cash munten zouden worden versmolten en van het metaal nieuwe stukken van één cash worden aangemunt van het oude model met een gewicht van 0,06 tael (6 fen). Voor ieder ingetrokken 10 cash stuk zouden twee stukken van één cash worden aangemaakt. Opmerkenswaardig is dat sinds 1644 het gewicht van de één cash munt tot op bijna de helft gedaald was.

Met de vervanging der oude 10 cash stukken door de koperen centen bedoelde men deze laatste tot koperen eenheid te maken en de cash daarbij als pas-munt te doen in omloop blijven ten einde bij transacties beneden een cent dienst te doen waarbij ze dan steeds in verhouding als 10:1 moest blijven. De koperen cent zelf heeft een waarde die geheel bepaald wordt door de hoeveelheid in verband met de behoeften der circulatie. Een wettelijk verband met het zilver bestaat niet.

Uit het in het nummer van Woensdag a. s. volgend overzicht van de geschiedenis van den koperen cent zal blijken hoe men zich voorstelde aan die munt eenige waardevastheid te geven, en de verhouding met de één cash munten als 1:10 te handhaven.

Peking, December 1918.

C. G. RIEM.

Over het Chineesche muntwezen zijn verschillende gegevens te vinden in het in 1912 verschenen geschrift van Mr. G. Vissering, *On Chinese Currency*, deel I. Met name zie men Appendix A en de aldaar genoemde geschriften. Het artikel, waarvan hiervoren het eerste gedeelte wordt gepubliceerd, kan strekken tot aanvulling van de bovengenoemde gegevens.

HET VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE SOCIALISEERINGS-COMMISSIE OVER DE DUITSCH STEENKOLENMIJNEN.

Socialisatie is tegenwoordig een veel gebruikt woord. Dagelijks wordt er in de geheele pers over geschreven en ieder spreekt er van. Het blijft volstrekt niet beperkt tot de revolutionaire propaganda; ook in de politiek der geleidelijke sociale hervorming komt het meer en meer op den voorgrond. Wat er in algemeen zin onder verstaan wordt is niet zoo moeilijk te omschrijven. Zij, die de leuze propageeren, en zij die de leuze aanvaarden, bedoelen er mede: invoering van het socialisme door afschaffing van het kapita-

lisme. Daarmede is echter niet duidelijk hoe het gaan moet. Wie daarnaar vraagt, krijgt gewoonlijk een vaag antwoord. En zelfs waar het socialiseeren een practijk verkregen heeft als in Rusland, kan men nog niet zijn licht opsteken. Juist daarom is het voorloopig rapport der Duitse commissie, dat op 15 Februari 1919 werd afgesloten en sedert kort is openbaar gemaakt, een belangrijke lectuur. In dat rapport wordt wel een antwoord gegeven op de vraag wat onder socialisatie te verstaan is en hoe het kan worden uitgevoerd. Bovendien is dat rapport diepgaand gemotiveerd. De discussie, die zoo jarenlang gevoerd is over de mogelijkheid om het socialisme te verwirkelijken en over de bezwaren, die daartegen werden aangevoerd, moest noodzakelijk toegespitst worden, nu de socialisatie zou gaan beginnen. Het zuivere argumentendebat werd tot een ernstig probleem. Om het al dan niet gelden van de gevaren eener proefneming kon men niet langer heen redeneeren. Werkelijke bezwaren moesten erkend en aanvaard dan wel grondig opgelost worden. Het Duitse rapport toont dit aan en is ongetwijfeld een ernstig werk, al kan men nog niet overzien, welke gevolgen het voor Duitsland en ook voor andere landen zal hebben. Dat het beperkt blijft tot den kolonmijnbouw, en vanzelf sprekend uitgaat van bijzondere Duitse toestanden, neemt niet weg, dat de beginselen, die er in worden uiteengezet, een veel wijdere strekking hebben.

Zonder te treden in een critische bespreking, wil ik trachten een kort overzicht te geven van het geheele rapport, waarbij dan gelegenheid is om op de belangrijkste punten de aandacht te vestigen.

De zakelijke indeeling van het verslag is aldus:

A. Inleiding.

1. In 't algemeen, waarin gemotiveerd wordt, waarom speciaal in Duitsland de kolonmijnbouw rijp is voor de socialisatie.
2. 't Staatsbedrijf, dat met groote uitvoerigheid wordt verworpen.

B. Verslag der meerderheid.

1. Fundamentele gezichtspunten.
2. Volledige organisatie van 't kolonbedrijf.
3. Aferking van 't kolonbedrijf.
4. Onteigening en schadevergoeding.
5. De organisatie van den afzet.

C. Verslag der minderheid.

1. Fundamentele gezichtspunten.
2. Differentiaal-rente.
3. Volledige organisatie van 't kolonbedrijf.
4. Eigendoms- en bedrijfsquaesties.

D. Gemeenschappelijk verslag over de regeling der arbeidsverhoudingen en loonquaesties.

1. Regeling der arbeidsverhoudingen.
2. Arbeidersloon en beambtensalaris.

Slotopmerking, die alleen betrekking heeft op de rechten van 't Rijk tegenover die der Bondsstaten.

Wat het allereerst opvalt, en voor de heerschende opvattingen in ons land stellig merkwaardig genoemd kan worden, is de unanieme en krachtige veroordeeling van het staatsbedrijf. Voor een groot deel berust dit oordeel op de ervaringen van het staatsmijnbedrijf in Duitsland en op de fouten, die daaraan eigen zijn. In een enkelen zin worden opgenoemd: „overkropping der betere beambten met klein werk, ondoelmatige wisseling van betrekking, absoluut zeer lage, en in vergelijking met de particuliere industrie zelfs belachelijke tractementen, inperking van de vrije activiteit, vèrgaand gebrek aan lust om in financieele quaesties verantwoordelijkheid te dragen, verveelvoudigde superieure-verhouding, opgaande tot de afhankelijkheid van het parlement, jarenlange onderhandelingen over quaesties, die in de particuliere industrie in enkele uren afgedaan worden, in 't kort controle over controle, in plaats van vertrouwen en prikkel tot zelfstandig optreden.”

Principieel wordt echter ook het staatsbedrijf niet als een socialisatie erkend, doch als „de verandering van den eenen werkgever voor een anderen”.

De plannen, die door de meerderheid en de minderheid aan de rijksregering zijn voorgesteld, kunnen niet opgevat worden als twee principieel tegenover elkaar gestelde inzichten. Zij loopen zelfs voor een groot deel evenwijdig en toonen punten van gelijkenis. Het is mogelijk om ze te zien als twee opeenvolgende trappen van 't proces der socialisering. De toepassing van het voorstel der meerderheid zou kunnen volgen op — en voortvloeien uit — de ervaring met het plan der minderheid. Van daar dan ook, dat de commissie als geheel aan beide plannen gewerkt heeft en dat elk deel bij verwerping van 't eigen voorstel het andere ook kan aanvaarden. Het is een kwestie van meer of minder, of zoo men wil van langzamer of sneller.

In beide voorstellen wordt een gelijke organisatie voor het volledige kolenbedrijf ontworpen, nl. een kolenraad van 100 leden, aan wie de opperste leiding wordt toevertrouwd. Van die 100 leden zullen er 25 door de bedrijfsleiders, 25 door de arbeiders, 25 door de kolenaanemers en 25 door de rijksregering benoemd worden. Onder dit kolenparlement komt een kolenministerie van 5 leden, dat als directie wordt aangewezen.

Het verschil in de twee voorstellen schuilt nu hoofdzakelijk in de taak, die aan den kolenraad en aan de kolendirectie wordt aangewezen. Overeenstemming bestaat er echter hierover, dat deze colleges absoluut onafhankelijk moeten zijn van de politiek en de bureaucratie. Daarom wordt uitvoerig bepaald hoe de 25 leden door de rijksregering zullen worden aangewezen, opdat nòch de departementen, nòch ook zelfs de ministers er iets over te zeggen zullen hebben. Men kan zich den kolenraad en de kolendirectie het eenvoudigst voorstellen als de organen van een allesomvattend syndicaat. Met dit onderscheid, dat de personen, die thans het syndicaat kunnen beheerschen, er slechts $\frac{1}{4}$ van de stemmen zullen vertegenwoordigen, doordat de belangen van het rijk, van de verbruikers en de arbeiders in gelijke mate zullen meetellen. Er is daarbij gezocht naar een soort evenwicht. De belangen van 't mijnbedrijf kunnen niet door de kolenverbruikers, maar evenmin die der verbruikers door de mijnen onderdrukt worden. Het is de bedoeling, dat de 5 directeuren zeer vèrgaande bevoegdheden en hooge tractementen zullen krijgen. Slechts mogen zij geen winstaandeel ontvangen, opdat zij geen belang hebben bij de prijzenregeling. Wel is de commissie niet afkeerig van een bezoldiging, die rekening houdt met andere bedrijfsresultaten, zooals b.v. de productie.

De vraag is nu wat kolenraad en kolendirectie over al de afzonderlijke mijnen te zeggen zullen hebben, en hierover verschillen de meerderheid en de minderheid. De eerste wil het geheele particuliere bezit in kolenmijnen en kolengroothandel opheffen en dus het geheele kolenbedrijf onder beheer stellen van kolenraad en kolendirectie. De minderheid acht het voldoende een contrôle op het particuliere bedrijf in te stellen, maar voegt daarbij eene belasting, waardoor alle extra-hooge winsten der particuliere ondernemingen zullen verdwijnen. Zij noemt dit een differentiaal-rentebelasting en gaat er van uit, dat de oudere mijnen met gunstiger afzetting van de kolen meer winst maken per ton dan de nieuwere voor wie het delven grootere kosten meebrengt. Om voor zoo'n belasting de mijnen te kunnen aanslaan, moet er b.v. om elke 3 of 5 jaar een rangschikking in klassen geschieden op zoo'n wijze, dat in elke klasse aangegeven wordt hoeveel belasting er per ton kolen wordt geheven. Daardoor zou de winst van de mijnen geëgaliseerd worden, het bestuur tot zuinigheid geprikkeld, zonder dat de kolenprijs er door behoeft te stijgen. De meerderheid wil ontegenen, en het bezit in handen stellen van een formeel nieuw zedelijk en juridisch lichaam, dat de „kolengemeenschap" wordt genoemd. Dit is een soort naamloze vennootschap met gelijksoortige bevoegd-

heden, doch zonder aandeelhouders. Wel zullen er obligatiehouders zijn, nl. de vroegere eigenaars en zij die voor nieuwe leeningen zouden inschrijven. Bevoegdheden hebben deze echter geen andere, dan dat zij recht verkrijgen op een vaste rente.

Is hiermede in hoofdtrekken de strekking der beide voorstellen aangegeven, zoo moet er toch nog met een enkel woord melding gemaakt worden van de motiveering. Die van de meerderheid der commissie is het uitvoerigst en het meest overzichtelijk. Uitgaande van de groote beteekenis, die den kolenmijnbouw voor de vernieuwing van het economisch leven moet worden toegekend, hebben alle leden der commissie zich doordrongen van de gedachte, dat zij de meest productieve bedrijfsorganisatie moeten doen samengaan met het uitschakelen van extra-kapitaalwinsten. In dat laatste zien zij de beteekenis der socialisatie. Niet echter in het buiten werking stellen van de krachtigste drijfveeren, die tot nu toe den kolenmijnbouw tot groote ontwikkeling brachten. Van daar ook de absolute verwerping van alles wat naar bureaucratie, ambtenarij en staatscentralisatie zweemt. Vandaar ook, dat de minderheid niet alleen de particuliere aandeelhouders als een drijvende kracht achter de mijn-directies wil behouden, maar zelfs invoeren in de bestaande staatsmijnen. Zij wil daarvan gemengde bedrijven maken met aandeelen van staat en van particulieren.

De Nederlandsche lezer van het rapport zal dan ook ongetwijfeld getroffen worden door de herhaalde en krachtige aanprijzing, ik zou bijna zeggen verheerlijking van het individueele initiatief. Ik geef b.v. de volgende aanhaling uit het rapport van de meerderheid.

„Niet vanzelf sprekend, maar daarom niet minder noodzakelijk is het, dat de leiding der kolengemeenschap met voldoende macht en bewegingsvrijheid wordt voorzien. De commissie acht dit van 't allergeeueste gewicht, want een der ergste gevaren, die de ontworpen organisatie bedreigen, ware de uitschakeling van 't vrije initiatief en de individueele bereidwilligheid om verantwoording te dragen, waarop het succes van particuliere bedrijfsleiding berust. Wanneer de commissie op de beteekenis van de rol der leiders in 't bedrijfsleven zoo sterken nadruk legt, doet zij dit in de overtuiging, dat het niet in strijd is met de beginselen der democratie."

Dit maakt het ook duidelijk, dat de vormen der bedrijfsdemocratie, die de commissie voorstelt en waarmede een medezeggingschap der arbeiders voor alle mijnen ingevoerd zou moeten worden, zeer beperkt blijven en zij het gezag der bedrijfsleiders feitelijk geheel intact laat.

De bemoeiing der commissies door en uit de arbeiders gekozen, en die trapsgewijze zijn gedacht voor onderdeelen van elke mijn, voor elke mijn als geheel en voor meerdere mijnen in een groep vereenigd, zal practisch niet verder gaan dan tot de arbeids- en loonverhoudingen, straffen en de veiligheidsvoorschriften.

De gedachte, dat verhoging der productiviteit in 't algemeen belang dringend vereischt wordt, beheerscht ook de voorstellen omtrent de loonregeling, waarbij aan stukloon en aan premiën, tegelijk met winstdeeling en tantiëme voor beambten en directies het grootste gewicht wordt gehecht.

Ten slotte zij opgemerkt, dat in het voorgaande slechts een oppervlakkig overzicht gegeven is van het belangwekkende rapport. De volledige lezing er van kan aan ieder, die zich voor de ontwikkeling der socialiseringsdenkbeelden interesseert, met warmte worden aanbevolen. In het bijzonder zij nog vermeld de afwijzing van de denkbeelden eener „Neue Wirthschaft" naar Rathenau's aanbeveling, en de critiek op het overnemen der bedrijven door de arbeiders, die toevaltig in de onderneming werkzaam zijn.

De eindindruk van het rapport kan moeilijk anders zijn dan deze, dat door ernstige mannen een poging is gedaan om aan het vage begrip eener socialisering inhoud te geven, zonder lichtvaardig heen te loopen

over de gevaren voor desorganisatie van een zoo gewichtigen tak van het bedrijfsleven, die uit een wilde toepassing zoo gemakkelijk konden voortkomen.

3 April 1919.

Is. P. DE VOOYS. *

**UITGEVOERDE EN VOORGENOMEN
VERBETERINGEN VAN ONZE SCHEEP-
VAARTWEGEN.**

*c. Binnenscheepvaartwegen. *)*

De Rijnvaart naar België heeft wel geen groot direct belang voor Nederland, maar waar zij, gelijk blijkt uit het overzichtstaatje van het Rijnvaartverkeer van Duitschland, opgenomen in het nummer van 19 Maart, toch een belangrijk deel uitmaakt van de vaart op onze druksten scheepvaartweg, daar moge er hier toch eenige aandacht voor gevraagd worden.

Zoals op het overzichtskaartje, opgenomen in het nummer van 1 Januari is aangegeven, volgt de Belgische Rijnvaart den Rotterdamschen weg tot Dordrecht, bereikt daarna door de Dordtsche Kil het Hollandsch Diep, om verder over de Zuid-Hollandsche en Zeeuwsche stroomen tot Wemeldinge, het noordelijk einde van het Kanaal door Zuid-Beveland, te komen; na dit kanaal gepasseerd te zijn, wordt de Schelde opgevaren tot Antwerpen.

De riviervaartuigen moeten bijgevolg op weg naar Antwerpen de Zeeuwsche stroomen bevaren en zijn daardoor aan veel heftiger stormaanvallen blootgesteld, dan wanneer zij binnen hun eigenlijk gebied blijven; bij ruw weer komt het dan ook herhaaldelijk voor, dat het niet geraden is met riviervaartuigen de reis van het Hollandsch Diep naar Wemeldinge te ondernemen en de ongelukken, schepen bij zware stormen overkomen, wettigen zulks zeker. Wij hebben hier dus te doen met een groot bezwaar, dat de verbinding voor de binnenvaart van Antwerpen met het Duitse achterland aankleeft. Bovendien is de afstand van Antwerpen af veel grooter dan van Rotterdam af, moeten op den Belgischen weg de twee sluizen van het Kanaal door Zuid-Beveland worden gepasseerd en moeten te Hansweert douaneformaliteiten vervuld worden. Dat het Duitse Rijnvaartverkeer zich dus bij voorkeur naar Rotterdam en niet naar Antwerpen richt, zooals mede uit het staatje in het nummer van 19 Maart blijkt, behoeft dus niet te verwonderen, evenmin als het streven der Belgen, om door middel van een kanaal, waarop in den laatsten tijd genoegzaam de aandacht is gevestigd, eene betere verbinding met het West-Duitsche industriegebied te verkrijgen. Zulk een kanaal zal door de meerdere veiligheid ongetwijfeld groote voordeelen bieden voor de binnenvaart, maar door de hoogteligging van het terrein zullen er verschillende sluizen in gebouwd moeten worden, welke voor de scheepvaart een bron van vertraging zullen opleveren; Rotterdam daarentegen zal het voordeel blijven genieten van de Rijnvaart op een breede rivier zonder belemmeringen.

Zoowel de natuurlijke vaarwegen als het Kanaal door Zuid-Beveland laten het bevaren met schepen voor de groote Rijnvaart toe. Het Kanaal door Zuid-Beveland heeft een bodembreedte van 10 M. en een diepte van 6,50 M. bij kanaalpeil, dat op 0,26 M. +N.A.P. of pl.m. 40 c.M. boven halftij is gelegen; deze afmetingen zijn aldus gekozen, omdat men bij den aanleg van het kanaal meer bepaaldelijk afmetingen vastgesteld heeft met het oog op de zeevaart. In overeenstemming hiermede verkregen de sluizen te Hansweert en te Wemeldinge eene wijdte van 16 M. en eene schutlengte van 119 M. Kort na den aanleg van het kanaal werd een tweede stel schutsluizen gebouwd, teneinde voldoende reserve te verkrijgen; deze sluizen zijn meer bepaaldelijk voor de toenmalige

*) Vervolg van pag. 333.

Rijnvaart ingericht en bezitten eene wijdte van 8,60 M., een schutlengte van 113,40 M. en een slagdorpediepte van 4,64 M. —N.A.P. Opgemerkt zij, dat de hoogte van gewoon hoogwater te Hansweert 2,07 M. +N.A.P. en die van gewoon laagwater aldaar 2,17 M. —N.A.P. bedraagt.

Het Kanaal door Zuid-Beveland is aangelegd ingevolge het bepaalde in art. 9, § 8, van het Scheidingstractaat tusschen Nederland en België, dat 19 April 1839 te Londen is gesloten. Deze paragraaf bepaalt:

„Si des événements naturels ou travaux d'art „venaient par la suite à rendre impraticables les „voies de navigation indiquées au présent article, „le gouvernement des Pays-Bas assignera à la navi- „gation belge d'autres voies aussi sûres et aussi „bonnes et commode en remplacement des dites voies „de navigation devenues impraticables.”

Ten tijde van het sluiten van het tractaat werd de kortste verbindingsweg tusschen Antwerpen en het Duitse achterland gevormd door de Ooster-Schelde, maar sinds eeuwen moest men daartoe eene ondiepte passeeren, ontstaan door het wantij van Ooster- en Wester-Schelde in het Kreekerak aan de Oostzijde van Zuid-Beveland. Men kon ook meer buitenwaarts gaan en tusschen Walcheren en Zuid-Beveland doorevaren, maar deze weg was veel langer, waarbij men dan nog oponthoud ondervond door de verandering van richting der getijstroomen, terwijl de kans om ruw water te ontmoeten veel grooter was.

Mede aangezien de droogte beoosten Zuid-Beveland in het Kreekerak reeds sedert eeuwen bestond, mag men aannemen, dat de vaarweg aldaar op den duur niet langs natuurlijken weg verbeterd zou zijn.

Door afdamming van het Kreekerak ten behoeve van den aanleg van de lijn Breda—Vlissingen werd de vaarweg naar de Ooster-Schelde kunstmatig onbruikbaar gemaakt en bijgevolg was Nederland krachtens de aangehaalde bepaling van het tractaat verplicht een anderen vaarweg in de plaats daarvan te maken, die even zeker, even goed en even gemakkelijk was. In verband hiermede is het Kanaal door Zuid-Beveland gemaakt, dat 15 October 1866 voor de vaart werd geopend, terwijl de afsluiting van het Kreekerak 26 Maart 1867 was voltooid. Van 15 October 1866 tot 1 Maart 1867 stonden beide wegen voor de vaart open en er bestond dus gelegenheid na te gaan aan welken weg de vaart de voorkeur gaf, waarbij men er aan denke, dat het onbekend maakt onbeminde, ook voor schippers geldt. De ingenieur van den Rijkswaterstaat J. A. Ringers schrijft hieromtrent in zijne „Beschrijving van den bouw van de derde schutsluis in het Kanaal door Zuid-Beveland te Hansweert” het volgende:

„Door het kanaal voeren in dat tijdperk 4783 schepen, met een gezamenlijken inhoud van 292.827 ton, „door het Kreekerak 1058 schepen, tezamen metende „74.253 ton. Meer teekenend is de verhouding der „Rijnschepen: door het kanaal gingen 196, door het „Kreekerak 6 Rijnschepen. Deze getallen typeeren „reeds dadelijk de beteekenis, welke het kanaal voor „de Rijnvaart in de latere jaren zou verkrijgen. Ware „de oude vaarweg in stand gebleven, nimmer had de „Rijnvaart op Antwerpen die beteekenis gekregen, „welke thans uit de scheepvaartstatistiek kan blijken; „die oude vaarweg zou het in de vaart brengen van „de diepgaande sleepbooten en Rijnschepen hebben „verhindert. Grooter diepgang dan 2,30 M. was daar „niet toelaatbaar; in 1864 is geconstateerd, dat, bij „Zuidelijken wind, schepen van vijf voet en meer diep- „gang vaak dagen lang op het land lagen te wachten. „Het renteverlies van een Rijnschip als vóór 1 Augustus 1914 het Kanaal door Zuid-Beveland passeerde, „zou door stilliggen bij te geringe diepte en de kans, „dat de lange schepen, op ongunstige plaatsen droog „vallende, zouden breken, de ontwikkeling van die „vloot te eenemale hebben tegengehouden.”

Het kanaal, zooals het in de vorige eeuw werd gebouwd, was dus niet slechts meer dan voldoende voor de scheepvaart, welke zich ooit in het Kreekerak had kunnen ontwikkelen, voor het geval dit niet afgedamd zou zijn geworden, maar de ruime opvatting, welke de Nederlandsche Regeering toonde te bezitten omtrent nakoming harer internationale verplichtingen, heeft Antwerpen de gelegenheid geopend tot de sterke ontwikkeling van zijn Rijnvaartverkeer welke anders onmogelijk zou zijn geweest. Deze toename blijkt, wanneer men bedenkt, dat de inhoud der te Hansweert doorgeschutte schepen van 1897 respectievelijk tot 1908 en 1913 toenam met 100 pCt. en 245 pCt.

Tengevolge van de toename van de vaart werd het gebruik, dat van de sluizen gemaakt werd, ook steeds drukker. Toen de oudste sluizen langzamerhand in een zoodanigen toestand geraakten, dat eene grondige herstelling binnenkort te voorzien was, waardoor zij buiten gebruik gesteld zouden moeten worden, was dus in de toekomst eene groote vertraging in den doorvoer der schepen door het kanaal te verwachten tijdens de herstellingswerken. Hoewel eene scheepvaartbeweging als zich ooit door het Kreekerak had kunnen ontwikkelen, gemakkelijk bediend had kunnen worden, ook tijdens het herstel der oude sluizen en Nederland volgens de letter van het tractaat wel niet verplicht was, tot vergrooting der schutgelegenheid over te gaan, heeft de Regeering zich niet op dit standpunt gesteld, maar intijds maatregelen getroffen om te voorkomen, dat de Antwerpsche Rijnvaart hinderlijk oponthoud tijdens de herstellingswerken zou ondervinden en daarom besloten tot den bouw van een derde stel schutsluizen te Hansweert en Wemeldinge, waardoor ook bij verdere ontwikkeling van de Antwerpsche Rijnvaart in de toekomst een vlug doorvaren van het kanaal zooveel mogelijk gewaarborgd wordt.

In dezen tijd, waarin zoo vaak door tot oordeelen onbevoegden op ons land de smaad wordt geworpen, dat het zijne verplichtingen ten opzichte van Belgische belangen niet naar behooren nakomt, scheen het wel nuttig in het voorgaande te doen uitkomen, welk een ruime uitlegging de Regeering steeds aan het tractaat van Londen gegeven heeft en hoezeer zorg is gedragen voor behartiging der Belgische Rijnvaartbelangen.

De nieuwe sluizen verkrijgen de volgende afmetingen: wijdte 16 M., schutkolklengte 135 M. en slagdrempeldiepte 4 M. onder gewoon laagwater; de sluizen worden dus ingericht voor de grootste Rijschepen. De nieuwe sluis te Hansweert is gereed, terwijl met de voorbereidende werkzaamheden voor de sluis te Wemeldinge is aangevangen.

VAN KUFFELER.

AANTEKENINGEN.

Bevolkingscijfers, en de oorlog. —

De tijd zal weldra daar zijn, dat studies het licht zien over den invloed, dien de oorlog gehad heeft op den stand der bevolking in de onderscheidene landen. De termijn is nu gesloten en allengs zullen volledige overzichten verkregen kunnen worden. Gegevens, die voor bepaalde steden of landen zoo nu en dan reeds bekend werden, kunnen alvast een aanwijzing geven van hetgeen te wachten staat, als de algemeene balans is opgemaakt. Wij laten eenige cijfers, die ons onder oogen kwamen, hier volgen.

Allereerst voor de stad Berlijn, het stedelijk statistisch bureau publiceerde de navolgende cijfers. Men begrijpt, dat inwoners van Berlijn, die aan het front sneuvelden niet bij deze cijfers zijn inbegrepen.

	1912	1913	1914	1915	1916	1917
geboren	44.303	42.493	39.052	32.249	23.839	19.458
gestorven	29.981	28.067	29.664	28.572	27.147	34.138
geb. overschot ..	14.422	14.426	9.388	3.677	—	—
sterfte overschot	—	—	—	—	3.508	14.680

Het geboortesurplus van het jaar 1913 is dus in 1917 veranderd in een sterfteturplus van nagenoeg gelijken omvang, men schroomt niet om bij zulke feiten na te schrijven wat men in een Duitsch dagblad bij deze statistiek leest: Wer Zahlen zu lesen versteht wird in dieser Reihe die erschütternde Tragik des deutschen Volkes erkennen.

De officieele statistiek van Frankrijk vertoont een niet minder bedroevend beeld. Er worden cijfers gegeven voor de burgerlijke bevolking van de 77 niet bezette departementen. Vóór den oorlog — het feit is overbekend — was de bevolking vrijwel stationnair en het geboortecijfer bewoog zich in dalende richting. Eene uitzondering hierop maakten de landelijke departementen de Vendée, Finisterre, Morbihan en de industrie-departementen Pas de Calais en Nord. Tusschen 1913 en 1917 is het cijfer der geboorten in de Vendée nu 53 pCt. teruggedaan, in de beide andere landelijke departementen 45 pCt., men begrijpt wat men van de bezette departementen te wachten heeft. Aangaande den toestand in de andere departementen tast men aan de hand van de vermelde cijfers ook niet meer in het duister. De totaalcijfers van geboorten en sterfgevallen van de 77 departementen zijn dan ook als volgt:

	1913	1914	1915	1916	1917
sterften	587.445	647.549	655.146	607.742	613.148
geboorten....	604.811	594.222	387.806	315.087	343.310
sterfteturplus	—	53.327	267.340	292.655	269.838

Deze cijfers zien dus nog maar op % van de totale civiele bevolking van Frankrijk. De gesneuvelden in militairen dienst moeten nog hieraan toegevoegd worden. De directeur van het Fransche statistische centraalbureau rekent uit, dat door een en ander in 1935 het aantal mannen in de meest productieve periode van het leven twee millioen minder zal zijn dan indien er geen oorlog was geweest.

Wij willen nu nog even het oog richten op Engeland. Het laatste „Quarterly Return” van den Registrar-General vertoont voor het eerst sedert de invoering van den burgerlijken stand in Engeland eene vermindering in de bevolking van Engeland en Wales. In het laatste kwartaal van 1918 ontstond een sterfteturplus van 79.443 zielen. In de drie voorafgaande jaren was het gemiddelde geboortesurplus in deze periode 44.786 zielen. De sterfte-coëfficiënt, 26,8 per mille, is slechts tweemaal hooger geweest, daarvan éénmaal in het cholera-jaar 1849. Het ongunstige resultaat van het laatste kwartaal valt toe te schrijven aan de griep-epidemie, 41 pCt. der sterfgevallen hield hiermede verband.

Voor het volle jaar 1918 kan in Engeland evenwel nog op een geboortesurplus gewezen worden. Het „Return” vermeldt 662.773 geboorten tegen 611.991 sterfgevallen, opleverende een vermeerdering der bevolking uit dezen hoofde van 50.782 zielen. Evenwel is het gemiddeld der laatste vijf jaren niet minder dan 287.664 geweest! Ook hier zijn bij de statistiek der sterfgevallen natuurlijk weer niet betrokken degenen, die het leven lieten door krijgsdiensten.

De Belgische metaalproductie. — De „Economiste Européen” neemt een door het Agence Radio verstrekt staasje op van de productie in België tijdens het jaar 1917 van ijzer en eenige andere metalen. Tevens worden vermeld de cijfers van het jaar 1913 en het verschil tusschen beide. De cijfers zijn uitgedrukt in tonnen van 1000 K.G.

	1913	1917	Vermindering
ruw ijzer	2.324.490	7.990	2.316.500
bewerkt ijzer	304.350	51.620	252.730
staal (staven)....	2.192.180	1.440	2.190.740
half bewerkt staal	1.524.990	2.620	1.522.370
gehard staal	1.857.860	23.530	1.834.330
ruw zink	204.220	10.290	193.930
bladzink	51.490	1.675	49.815
lood	103.480	22.745	80.735

In welke mate de vermindering veroorzaakt is door

het demonteeren of vernielen van bedrijfsinstallaties is bij de cijfers niet uitgedrukt.

BOEKAANKONDIGING.

Grafische Voorstelling van Geboorte, Sterfte en Huwelijken in Nederland in de jaren 1840 tot 1918 met toelichting van Mr. H. W. Methorst; uitgave van de Erven J. J. Tijl te Zwolle.

Nadat de in hoofde dezes genoemde statistiek op het in September 1918 te Amersfoort gehouden Congres voor Openbare Gezondheidsregeling belangstelling had gewekt door haar eenvoudige voorstelling van den loop der voornaamste verschijnselen op het gebied der bevolkingsstatistiek, besloot de heer Methorst haar in kleiner formaat uit te geven, maar toch van zoodanige afmeting, dat zij op eenigen afstand aan den wand gemakkelijk kan worden overzien. Het is, vernemen wij, een poging om de statistiek populair te maken door de uitkomsten zoo eenvoudig en aanschouwelijk mogelijk weer te geven met zoo min mogelijk cijfers en zoo weinig mogelijk tekst. Deze tekst beslaat inderdaad slechts enkele bladzijden, waarin allereerst een verdere toelichting gegeven is van de woorden, die bij de sterftetoppen op de grafiek geplaatst zijn; vervolgens vindt men eenige opmerkingen over de sterfte in de oorlogsjaren en nog eenige bijzonderheden betreffende de toeneming der bevolking. Het is hier niet de plaats van de ervaringen, die daarbij gemaakt zijn, gewag te maken.

Zooals men in het voorbericht lezen kan, wordt verwacht, dat de grafiek haar weg zal vinden naar de inrichtingen van onderwijs, naar bibliotheken, Openbare Leeszalen, de localiteiten der Volksuniversiteiten enz. Wij gelooven zeer zeker, dat zij daar een nuttige plaats zal kunnen innemen en in haar duidelijke en zorgvuldige uitvoering bij een breede schare de zoo zeer gewenschte belangstelling zal opwekken voor de feiten, die op de grafiek bevattelijk tot uitdrukking zijn gebracht, om dan tevens te voeren tot de gevolgtrekkingen die zich aan de kennisneming daarvan onweerstaanbaar vastknoopen. Bij de kosten, die grafisch werk tegenwoordig met zich brengt, wordt deze uitgave tegen den prijs van f 1,50 zeker niet te duur in den handel gebracht. Men mag dus verwachten, dat door een ruime vraag waardeering getoond zal worden voor de bedoeling van den bewerker. Naar wij vernemen ligt het bij welslagen der uitgave in het voornemen in dezen geest de voorlichting nog verder uit te strekken.

Verschenen is het Financieel Jaarboek voor 1919, de bekende uitgave van den „Nederlandschen Financier“, „Dagelijksche Beurscourant“. De inrichting daarvan is onzen lezers bekend. Op een beschouwend politiek, economisch en financieel overzicht volgen tabellarische gegevens der fondsen, opgenomen in, en afgevoerd van, de Officieele Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam en die te Rotterdam. Laagste en Hoogste Koersen van alle fondsen ter Amsterdamsche beurze genoteerd, vergelijkend voor de jaren 1909—1918. Dividenden in 1909/18 betaald op fondsen, ter beurze van Amsterdam genoteerd. Prolongatiekoers te Amsterdam, disconto's, laagste en hoogste wisselkoersen in binnen- en buitenland, enz., enz.

Het algemeen overzicht wordt weer gevormd door eene aaneenrijging der meest bekende gebeurtenissen en maatregelen op economisch gebied in het Buitenland en in Nederland. Indien de afscheiding in het overzicht meer tot uitdrukking wordt gebracht, zal het verslag overzichtelijker worden en zal waarschijnlijk ook tot meerderen samenhang tusschen de behandelde kwesties gekomen worden. Interessant is op pag. 47 een opgave der in 1918 in Nederland plaats

gevonden hebbende annexaties en nieuwe vestigingen der bekendste financieele instellingen. Af en toe geeft het overzicht niet onduidelijk blijk van bestaande antipathieën bij den bewerker, iets wat in een publicatie als de onderwerpelijke af te keuren valt. Een goed iets in het overzicht is, dat veelvuldig oorspronkelijke teksten ingevoegd zijn. Al blijven er dus nog wel wenschen bestaan, die in deze uitgave niet bevredigd worden, toch mag men den bewerker en uitgever dankbaar zijn voor de moeite, die zij zich gaven, uit het elders gepubliceerd materiaal een jaaroverzicht samen te stellen. Er kan gewezen worden op de waardevolle overzichten, die de groote dagbladen bevatten, evenwel publicaties, die zich bedienen kunnen van een omvangrijker bestek voor dit doeleinde zijn helaas h.t.l. niet in verscheidenheid op te noemen.

De Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen zendt ons een voorloopigen afdruk van haar jaarverslag over 1918, waarin wederom een overzicht is gegeven der werkzaamheden van dit lichaam. Wij willen nog even stilstaan bij de gevoelens die de Kamer uit inzake het oprichten eener Nederlandsche monstercamer te Londen; een denkbeeld, dat men in den laatsten tijd ook voor andere plaatsen herhaaldelijk hoort aanbevelen.

„Een schrijven bereikte de Kamer — aldus zegt het verslag — van de Nederlandsche Vereeniging van Tentoonstellingsbelangen, teneinde een oordeel te vernemen in verband met het oprichten van eene Nederlandsche Monstercamer te Londen. Hierop werd geantwoord, dat de Kamer betwijfelt of het aanbeveling verdient eene dergelijke Monstercamer in Londen op te richten.

„Wij zijn nl. van oordeel, dat de kansen op succes in veraf gelegen plaatsen niet als maatstaf genomen kunnen worden voor de nabij gelegen landen van Nederland, omdat laatstgenoemde veel gemakkelijker bereikbaar zijn en persoonlijke onderhouden voor de belanghebbenden betere resultaten kunnen opleveren, terwijl de Jaarbeurs meer dan iets anders zal kunnen leiden tot het bekend maken van de Nederlandsche producten.”

Wij ontvingen het 11e Jaarverslag der Nederlandsche Kamer van Koophandel te Pretoria over het jaar 1917, dat wederom mededeelingen bevat over de handelsbeweging van Zuid-Afrika. Twee feiten — leest men — springen dadelijk in het oog, ten eerste, dat Zuid-Afrika betrekkelijk weinig van den oorlog geleden heeft, terwijl de vooruitgang op ieder gebied verbazend is en ten tweede, dat Zuid-Afrika meer en meer op weg is economisch zelfstandig te worden.

De Amsterdamsche Arbeidsbeurs heeft een lezenswaardig boekje in het licht gegeven, handelende over hare geschiedenis, hare huidige werkwijze en hare toekomst. De aanleiding werd gevonden in het feit, dat de dienst thans in een speciaal daartoe bestemd gebouw, gelegen aan de Passeerdersgracht, een passende behuizing gevonden heeft, hetgeen samen met eene vrij ingrijpende reorganisatie der instelling. Omdat voor de ontwikkeling der instelling een wijdverbreide bekendheid en een welgezinde populariteit noodzakelijk zijn — aldus drukt de directeur van de arbeidsbeurs zich in het voorwoord uit — was er aanleiding wat meer omtrent haar bekend te maken.

In 66 pagina's, afgewisseld met photo's en graphieken, wordt zulks nu in deze brochure gedaan.

REGĒERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer van goederen. In verband met de in de kranten gepubliceerde lijst van goederen, die zonder bemiddeling van de N.O.T. hier te lande kunnen worden aangevoerd en ook weder uitgevoerd, vestigt de N.U.M. de aandacht er op, dat ook waar de

N.O.T. tegen eenigen uitvoer geen bezwaar mocht hebben, in elk geval voor goederen, die onder een uitvoerverbod vallen, uitvoervergunning bij de N.U.M. moet worden aangevraagd.

I n t e r n a t i o n a a l l u c h t p o s t v e r k e e r . De Minister van Waterstaat heeft thans ingesteld de commissie, aan welke is opgedragen in Engeland gegevens te verzamelen ter beoordeeling van de vraag, welke plaats Nederland en Oost-Indië zouden kunnen innemen in het internationale luchtpostverkeer.

Te Amsterdam is gevestigd de *rijksstudiedienst voor de luchtvaart*.

A r t i l l e r i e - i n r i c h t i n g e n . Een commissie zal worden ingesteld, teneinde na te gaan, in hoeverre het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen dienstbaar kan worden gemaakt aan de vervaardiging van artikelen voor niet-militaire doeleinden.

F i n a n c i e e l o v e r l e g . Op uitnodiging van de financieele sectie van den oppersten economischen raad te Parijs heeft de Ned. Regeering een gedelegeerde, aan wien adviseurs zijn toegevoegd, benoemd teneinde met genoemde sectie een semi-officieel consultatief overleg te plegen nopens de aanstaande betrekkingen tusschen Duitschland en de neutralen.

In verband hiermede noodigt de Minister van Buitenlandsche Zaken alle Nederlanders, die op het oogenblik vorderingen hebben op banken, lichamen of particuliere personen, gevestigd in Duitschland en in het voormalig Oostenrijk-Hongarije, uit hoofde van gesloten creditovereenkomsten, levering van goederen, of uit hoofde van saldi in rekening-courant, uit daarvan vertrouwelijk mededeeling te doen aan de Directie der Nederlandsche Bank te Amsterdam.

R i j k s k l e e d i n g v o o r z i e n i n g . De Rijkskleedingvoorziening heeft aan de gemeentebesturen bericht bereid te zijn de niet verkochte kleeding van de gemeenten terug te nemen tegen factuurprijs, onder aftrek van 4 pCt.

H o o i e n s t r o o . De stroodistributie wordt opgeheven; verschillende verbodsbepalingen ten aanzien van stroo zijn ingetrokken met ingang van 1 April. Verboden blijft alleen het vervoer van graanstroo naar en de aflevering van dit stroo aan stroocartonfabrieken, tenzij ontheffing is verleend. Tot opheffing van de hoofdistributie kan nog niet worden overgegaan.

C r i s i s z a k e n . Met ingang van 15 April heeft de Minister van Landbouw opgeheven de afdeling Crisiszaken van zijn Departement en ingesteld de afdelingen crisis-nijverheid, volksvoeding, vervoer, beroep in crisiszaken en inspectie-crisiszaken.

B l o e m . Gedurende de maand April zal voor regeeringsbloem, bestemd voor banketbakkerijen enz., in rekening worden gebracht een prijs van f 46,45 per 100 K.G. De prijs van bloem voor de fabricage van scheepsbesluit en proviandeering van zeeschepen wordt op 14 April f 44,70 per 100 K.G.

D i s t r i b u t i e v a n v a t - e n s t a p e l g r o e n t e n . De distributie van deze groenten en van rapen en peen zal door den Minister tot het einde van het seizoen worden gehandhaafd.

U i e n . Het artikel uien is afgevoerd van de lijst van groenten, aangewezen krachtens art. 1 der Distributiewet van 1916. Tevens is ingetrokken het uitvoerverbod van zaai-uien.

G o r t . Gort is afgevoerd van de lijst van goederen, aangewezen krachtens art. 1 der Distributiewet 1916. De voor dit artikel vastgestelde maximumprijzen zijn ingetrokken.

H e n n e n e n h a n e n . Met ingang van 2 April is ingetrokken het verbod tot vervoer en aflevering van hennen en hanen.

B e n z o l . Met ingang van 1 April zijn ingetrokken de verbodsbepalingen omtrent de aflevering en het vervoer van benzol.

B o u w m a t e r i a l e n . Met ingang van 1 April werd opgeheven het Rijkskantoor voor Bouwmaterialen

en de aan de Directie van dit kantoor toegevoegde Commissie van Advies. Met ingang van denzelfden datum is ingetrokken het verbod tot aflevering en vervoer van cement. Met ingang van 20 Maart werden ingetrokken de beschikkingen, houdende verbod tot aflevering en vervoer van baksteen en kalkzandsteen, hardsteen, alle soorten vlakglas en tevens de maximumgrootthandelsprijs voor cementkalk.

A c c i j n s g e d i s t i l l e e r d . De wet van 3 April 1919, Stbl. No. 141, tot verhooging van den accijns op het gedistilleerd en de belasting op houtgeest, treedt op 7 April in werking.

R i j w i e l b a n d e n . Met ingang van 1 April zijn ingetrokken de maximumprijzen voor oude en nieuwe rijwielbanden, benevens voor losse bruikbare staaldraden voor rijwielbanden en oude nog bruikbare ventielen.

K a n a r i e z a a d . Dit zaad is afgevoerd van de lijst van producten, die door de Regeering in bezit worden genomen. Tevens zijn ingetrokken het uitvoerverbod van kanariezaad en de daarvoor vastgestelde prijzen.

MAANDCIJFERS.

OPBRENGST VAN SPOOR- EN TRAMWEGEN OVER HET JAAR 1918.

(Ontleend aan „De Ingenieur“).

Namen der Maatschappijen.	Totale opbrengt.	
	1918	1917
Maatsch. t. Expl. v. Staatsp.	f 68.930.376	f 55.457.838
Holl. IJz. Spoorwegmaatsch.	„ 49.637.484	„ 41.397.967
Ned. Centr. Spoorwegmaatsch.	—	„ 4.291.774
Noord.Brab.—Duitsche Spoorwegmaatschappij	—	„ 1.175.565
Dedemv. Stoomtr.wegmaatsch.	„ 483.396	„ 371.103
Tramweg-Mij. „De Meijerij”	„ 398.570	„ 260.009
lijn Eindhoven—Geldrop . .	„ 103.837	„ 87.893
Zuid-Nederl. Stoomtramw.-Mij.	„ 572.897	„ 427.776
Nederlandsche Tramweg-Mij. . .	„ 1.462.437	„ 1.185.760
Rotterdamsche Tramweg-Mij. . .	„ 1.969.027	„ 1.550.608
Westlandsche Stoomtr.w.-Mij.	„ 479.990	„ 380.792
Gemeentetram te Amsterdam	„ 7.408.879	„ 5.951.922
Haagsche Tramwegmaatsch. . .	„ 3.804.053	„ 3.197.193
Ned.-Ind. Spoorwegmaatsch.		
lijn Samarang-Vorstenlanden-Willem I.	„ 6.232.772	„ 5.451.392
Oost-Java Stoomtramweg-Mij.		
lijn Modjokerto-Ngoro	„ 194.300	„ 182.600
lijn Soerabaja-Krian	„ 743.400	„ 660.000
Semarang-Cheribon Stoomtramwegmaatschappij	„ 3.926.500	„ 3.594.400
Samar.—Joana Stoomtr.w.-Mij.	„ 3.096.300	„ 2.947.600
Serajoedal Stoomtramw.-Mij.		
lijn Maos-Bandjarnegara	„ 639.600	„ 718.900
lijn Bandjarneg.—Wonosobo. . .	„ 116.000	—
Deli-Spoorwegmaatschappij . . .	„ 5.443.000	„ 5.079.356

De maandcijfers voor December zullen nog in de volgende aflevering opgenomen worden.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

FEBRUARI	1917	1918	1919
Inlagen	f 6.714.692	f 9.038.260	f 12.756.854
Terugbetalingen	„ 7.159.555	„ 8.263.602	„ 9.030.227
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 202.742.563	„ 219.232.949	„ 243.923.631
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 26.613.000	„ 29.574.500	„ 33.589.000
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	8.816	12.210	16.019
Aantal geheel afbetaald	7.359	7.152	7.015
Aantal uitstaande op ultimo	1.741.648	1.779.898	1.843.251

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	5 April 1919	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 3 1/2 sedert 23 Mrt. '14		
Bank (Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15 4 " 23 " '14		
Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14 5 " 23 " '14		
Bank van Engeland 5 " 5 Apr. '17 3 " 29 Jan. '14		
Duitsche Rijksbank 5 " 23 Dec. '14 4 " 5 Febr. '14		
Bank van Frankrijk 5 " 21 Aug. '14 3 1/2 " 29 Jan. '14		
Oostenr. Hong. Bk. 5 " 12 Apr. '15 4 " 12 Mrt. '14		
Nat. Bank v. Denem. 5 1/2 " 4 Jan. '19 5 " 6 Febr. '14		
Zweedsche Rijksbk. 7 " 20 Mrt. '18 4 1/2 " 6 " '14		
Bank v. Noorwegen 6 " 13 Dec. '17 4 1/2 " 11 " '14		
Zwitsersche Nat. Bk. 5 1/2 " 3 Oct. '18 3 1/2 " 19 " '14		
Belgische Nat. Bk. 5 " 6 Feb. '19 4 " 30 Jan. '14		
Bank van Spanje .. 4 " 22 Mrt. '17 4 1/2 " 24 Sept. '03		
Bank van Italië .. 5 " 10 Jan. '18 5 " 9 Mei '14		
Feder. Res. Bk. N.Y. 3 1/2-4 1/2		
Javasche Bank.... 3 1/2 " 1 Aug. '09 3 1/2 " 1 Aug. '09		

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
5 April '19	4 3/8	4 1/2	3 3/16	4-5/8	—	3 3/4-4 2)
31 M.-5 A. '19	4 1/4-3/8 1)	4 1/4-1/2	3 3/16	4-3/8	—	3 3/4-5 3/4
24-29 M. '19	4 1/4-3/8	4-1/4	3 3/4-1 1/8	4-3/8	—	5-6
17-22 M. '19	3 1/2-3/4	4-1/2	3 1/2-3/8	4-5/8	—	3 3/4-6
2-6 Ap. '18	2 7/8-3 1/4	4 1/2-5 1/2	3 3/8-3 3/4	4-3/8	—	2 1/2-4
2-7 Ap. '17	1 1/4-1/2	3-1/2	4 3/8-3/4	4-3/8	—	2-1/2
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 5/8-3/4 pCt. hooger. 2) Notering van 4 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Voor bijna alle wissels heerschte deze week een kalme stemming. In de eerste dagen der week was Londen eerder iets aangeboden, daarna liep de koers wat op en sloot vast op 11.52 1/2. Ook Parijs liep eerst terug en was daarna weder beter. Daarentegen was New York aanvankelijk vast en liep in het laatst der week de koers terug.

De neutrale wissels waren eveneens kalm en zonder veel verandering; alleen Zwitserland was in het midden der week tamelijk gezocht en liep enkele punten op; het slot was echter weder op ca. 49.75.

Voor de centrale wissels was de markt meer beweeglijk. Vooral in het midden en aan het einde der week kwamen tamelijk groote fluctuaties voor. Het slot was echter weder vast en voor Weenen zelfs niet onbelangrijk boven den koers van het begin der week. De stijging duurde echter weder slechts kort, want heden was Berlijn buitengewoon sterk aangeboden en daalde op ca. 20.50, ongeveer het laagste punt, dat tot nu toe bereikt werd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *	Parijs *	Berlijn *	Weenen *	België 1)	New York 1)
31 Mrt. 1919	11.47	41.60	22.50	9.—	38.80	2.50 1/2
1 April 1919	11.44 1/2	41.25	22.35	9.10	38.95	2.50 1/4
2 " 1919	11.47	41.05	21.80	8.95	39.10	2.50
3 " 1919	11.48 1/2	41.25	21.25	8.60	38.70	2.49 1/8
4 " 1919	11.49 1/2	41.55	21.30	8.80	39.—	2.47 3/4
5 " 1919	11.52 1/2	41.80	22.10	10.—	39.40	2.47 1/4
Laagste d. v. 1)	11.43 1/2	41.—	20.95	8.30	38.60	2.46 1/2
Hoogste " " 1)	11.53	41.86	22.85	10.20	39.70	2.51
29 Mrt. 1919	11.49	41.75	22.50	9.75	40.—	2.50 1/2
22 " 1919	11.73	43.65	23.60	11.52 1/2	41.22 1/2	2.50 1/2
Muntpariteit	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania 1)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
31 Mrt. 1919	67.15	62.50	64.30	49.80	50.50	99 1/2-3/4
1 April 1919	66.70	62.30	64.15	49.75	50.50	99 1/2-3/4
2 " 1919	66.60	62.30	64.—	49.75	50.50	99 1/2-3/4
3 " 1919	66.55	62.30	64.10	50.20	50.60	99 1/2-3/4
4 " 1919	66.85	62.40	64.—	50.—	50.—	99 1/2-3/4
5 " 1919	66.90	62.50	64.—	49.75	50.—	99 1/2-3/4
L'ste d. w. 1)	66.45	62.20	63.90	49.60	49.25	99 1/2
H'ste " " 1)	67.25	62.70	64.50	50.25	51.—	99 3/4
29 Mrt. 1919	67.25	62.70	64.10	49.95	50.50	99 1/2-3/4
22 " 1919	67.50	63.45	64.75	49.95	50.60	99 1/2-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
5 April .. 1919	4.68 1/4	5.90	nom.	40 3/8
Laagste d. week ..	4.59.50	5.90	nom.	40 1/16
Hoogste " " ..	4.68 1/4	6.05	nom.	40 3/8
29 Maart .. 1919	4.58.—	6.01	nom.	40 1/8
22 " .. 1919	4.65.—	5.76	nom.	40 1/4
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noterings-eenheden	20 Maart 1919	29 Maart 1919	Tijdperk 31 Maart-5 April 1919		5 April 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 1/4	97 7/16	97 1/4
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	51 3/8	51 7/16	51	52	51 3/4
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6 1/32	1/6 1/32	1/6	1/6 1/16	1/6 1/32
Hongkong ...	id. p. \$	3/1 1/2	3/2 1/4	3/2 1/2	3/3	3/2 3/4
Lissabon	d.p.escudo	34 1/8	33 7/8	33 1/2	34 1/2	33 7/8
Madrid	Peset. p. £	23.21	22.78	22.70	23.07	22.93
*Montevideo 1	d.p.peso	60 3/8	60 3/4	60 1/4	61 1/4	60 3/4
Montreal	\$ per £	4.85 1/8	4.68 3/4	4.68	4.79	4.75 1/4
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	13 3/16	13 3/8	13 3/16	13 3/8	13 13/32
Rome	Lires p. £	30.31	33.75	33.50	34.80	34.47 1/2
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/7	4/8	4/8 1/2	4/9	4/8 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4	2/4 1/32	2/3 15/16	2/4 3/32	2/4 1/32
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	9 3/8	9 3/8	10 1/32	10 15/32	10 15/32
Yokohama ...	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 1/2	2/1 1/2	2/2 1/4	2/2

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijkse ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Notering te Londen

	te Londen	te New York
5 April 1919.....	48 7/8	101 1/8
29 Maart 1919.....	49 3/4	101 1/8
22 " 1919.....	47 3/4	101 1/8
15 " 1919.....	47 3/4	101 1/8
8 " 1919.....	47 3/4	101 1/8
6 April 1918.....	45 1/2 1)	91 5/8
7 April 1917.....	36 3/8 1)	73 3/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Notering van 5 April.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
31 Mrt. 1919..	6.616	56.500	70.400	17.111	103.014
27 " 1919..	6.406	56.500	70.400	17.044	102.734
20 " 1919..	6.213	56.500	70.400	16.847	102.635
13 " 1919..	6.043	56.500	70.400	16.821	102.256
6 " 1919..	5.826	56.500	70.400	16.707	102.039

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 April 1919.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 114.330.520,37 B.-bk. " 926.242,11 Ag.sch. " 21.774.225,25 1/2	f 137.030.987,73 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef.	f 8.627.514,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	8.627.514,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 121.947.612,76 1/2 B.-bk. " 11.378.795,37 Ag.sch. " 61.393.826,54 1/2	f 194.720.234,68
Op Effecten	f 194.685.934,68	—
Op Goederen en Spec.	34.300,—	194.720.234,68
Voorschotten a. h. Rijk	9.642.408,65 1/2
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 59.403.875,— Muntmat., Goud .. „ 608.543.282,65 1/2	f 667.947.157,65 1/2
Munt, Zilver, enz.	„ 8.733.429,26	—
Muntmat., Zilver	676.680.586,91 1/2
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.072.869,32 id. van 1/5 v. h. kapit. „ 3.989.789,43	9.062.658,75
Geb. en Meub. der Bank	1.770.000,—
Diverse rekeningen	102.965.749,50
		f 1.140.500.140,23 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop	„ 1.019.206.910,—
Bankassigatiën in omloop	„ 2.099.923,80
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	„ 79.719.635,75
Diverse rekeningen	„ 14.394.268,12 1/2
	f 1.140.500.140,23 1/2

Beschikbaar metaalsaldo	f 456.076.674,10
Op de basis van 2/5 metaaldekking	„ 235.871.380,19
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.280.383.370,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	17.341.285,38	
Buitenlandsche wissels		137.566,—
Beleeningen		1.025.988,04
Goud		1.387.041,78
Zilver		1.016.113,49
Bankbiljetten	7.984.315,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		648.551,96

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbb. schulden
5 April 1919	667.947	8.733	1.019.207	81.820
29 Maart 1919	669.334	9.750	1.011.223	82.202
22 „ 1919	670.253	9.597	992.658	83.231
15 „ 1919	675.032	9.468	1.001.168	78.555
8 „ 1919	676.947	9.317	1.009.168	71.281
1 „ 1919	677.311	9.219	1.018.535	75.284
22 Febr. 1919	677.319	9.105	1.000.194	65.696
15 „ 1919	677.328	8.996	1.007.335	66.967
8 „ 1919	684.348	8.951	1.028.734	201.369
1 „ 1919	684.357	8.923	1.071.531	90.116
25 Jan. 1919	684.369	8.791	1.053.508	90.669
18 „ 1919	684.390	8.737	1.062.722	83.614
11 „ 1919	690.424	8.668	1.080.094	99.674
6 April 1918	721.397	7.154	893.899	64.320
7 April 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekkingpercentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
5 Apr. 1919	137.031	99.000	194.720	456.077	61
29 Mrt. 1919	119.690	87.000	195.746	459.997	62
22 „ 1919	113.894	82.000	190.530	464.262	63
15 „ 1919	110.373	79.000	193.785	468.132	63
8 „ 1919	101.841	65.000	189.577	470.053	64
1 „ 1919	104.208	65.000	208.894	467.313	63
22 Febr. 1919	92.519	50.000	182.230	472.793	64
15 „ 1919	101.348	50.000	186.008	471.008	64
8 „ 1919	231.775	170.000	216.812	446.821	56
1 „ 1919	235.408	181.300	136.960	460.491	60
25 Jan. 1919	221.960	166.800	135.058	463.865	61
18 „ 1919	223.497	162.800	138.702	463.396	60
11 „ 1919	245.184	176.800	145.342	462.674	59
6 Apr. 1918	29.243	—	115.118	536.216	76
7 Apr. 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	29 Maart 1919	5 April 1919
Aan schatkistpromessen waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 307.820.000,—	f 355.330.000,—
Aan schatkistbiljetten	„ 87.000.000,—	„ 99.000.000,—
Aan zilverbons	„ 135.788.000,—	„ 112.023.000,—
	„ 57.470.900,50	„ 57.991.809,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbb. schulden
22 Mrt. 1919	***	***	332.300	
15 „ 1919	***	***	334.300	
8 „ 1919	***	***	331.000	
28 Dec. 1918	108.017	14.376	197.634	99.237
21 „ 1918	107.414	14.318	196.239	99.801
30 Nov. 1918	104.729	14.694	192.493	96.657
23 „ 1918	102.967	14.577	192.361	90.850
23 Mrt. 1918	90.043	20.434	173.360	65.794
24 Mrt. 1917	72.029	23.060	153.709	37.324
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentage
22 Mrt. 1919		210.700		***	70.300	***
15 „ 1919		214.400		***	68.100	***
8 „ 1919		209.600		***	69.100	***
28 Dec. 1918	8.533	18.045	82.954	14.435	63.325	41
21 „ 1918	8.781	18.033	83.055	15.472	62.813	41
30 Nov. 1918	8.772	17.778	82.115	17.994	61.893	41
23 „ 1918	8.965	17.206	81.132	19.754	61.168	42
23 Mrt. 1918	8.692	33.234	67.261	25.373	62.907	46
24 Mrt. 1917	6.560	38.137	48.161	6.532	57.436	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
8 Febr. 1919	934	1.733 2)	1.320	1.300	304
1 „ 1919	927	1.683 3)	1.366	1.303	307
25 Jan. 1919	920	1.654 4)	1.339	1.302	295
18 „ 1919	913	1.751 5)	1.244	1.295	372
9 Febr. 1918	609	1.250	923	1.094	505
10 Febr. 1917	714	1.104	986	958	449
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa. 2) Hiervan zilverbons 277 dz. gld. 3) idem 272 dz. gld. 4) idem 261 dz. gld. 5) idem 270 dz. gld.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 April 1919.

De geweldige gebeurtenissen, die bezig zijn zich op economisch, sociaal en politiek gebied te voltrekken, kunnen uit den aard der zaak den meesten invloed op de beurzen der centrale landen van Europa uitoefenen. Immers hier toch gist en woelt het in de hoogste mate en wat voor de mogendheden van West-Europa nog een bedreiging lijkt of een gevaar, waaraan wellicht nog te ontkomen valt, is voor deze landen reeds bittere werkelijkheid geworden. Na de omwenteling in het vroegere Tsarenrijk hebben thans de revoluties van Hongarije en Beieren het grimmig spook van het Europeesche Bolsjewisme opnieuw wakker geroepen en hoewel laatstgenoemde nog geen invloed op het Berlijnsche beursleven heeft kunnen uitoefenen, was de stemming, ofschoon vrij rustig, toch wel zoodanig, dat reeds bij voorbaat rekening met dergelijke gebeurtenissen werd gehouden.

Over het geheel wordt de toestand vrij donker ingezien, ondanks het feit, dat de Entente thans blijk geeft, haar overgrote eischen ten opzichte van schadevergoedingen en annexaties te willen matigen en de teekening van het definitieve vredesverdrag te willen bespoedigen. In beurskringen is men veelal de meening toegedaan, dat te lang getalmd is met het terugbrengen van geordende omstandigheden, om thans nog de klip van het Bolsjewisme te kunnen ontheilen. Weliswaar zal de toepassing in een georganiseerd en ontwikkeld land als Duitschland geheel anders kunnen zijn, dan in Rusland het geval is geweest, doch het principe zal men wellicht toch dienen te aanvaarden. Vooral de voortdurende loonsverhoogingen en de steeds opgevoerde eischen der arbeiders inzake den arbeidstijd stellen Regeering en industrieelen voor vrijwel onoplosbare problemen inzake de hervatting van het normale bedrijfsleven. Zelfs, indien dit laatste mogelijk zou zijn, niettegenstaande de verminderde productie-capaciteit van de meeste bedrijven, zou men op onoverkomelijke moeilijkheden stuiten bij den export der geproduceerde artikelen op de wereldmarkt, waar geconcentreerd zou moeten worden tegen landen als Amerika, in welke het arbeidersvraagstuk niet dezelfde proporties heeft aangenomen. De exportmogelijkheid en de winstmarge gaan op deze wijze voor het particulier kapitaal verloren, waardoor ook van deze zijde de animo, om de oude verbroken banden weder te herstellen, minder groot is geworden. In belanghebbende kringen te Berlijn ziet men dan ook als eenige uitkomst: zeer spoedige voorziening in de directe behoeften aan voedsel der bevolking, matiging der eischen betreffende schadevergoeding, zoodat althans een deel der te behalen winsten aan het land zelve ten goede kan komen en spoedig herstel van het vrije internationale verkeer.

Inmiddels heeft het er den schijn van, alsof de vredesconferentie te Parijs tegemoet wil komen aan deze verlangens. Ondanks de wenschen der Fransche annexionisten zal het Saargebied niet worden geannexeerd en zal de oorlogsschatting met ongeveer de helft worden verminderd. Bovendien zal nu vermoedelijk binnen enkele dagen het definitieve vredestractaat ter teekening gereed zijn, zoodat wellicht nog een rem aangelegd zal kunnen worden aan de zich steeds meer uitbreidende stroomingen van Bolsjewistischen oorsprong.

Onder deze omstandigheden is het begrijpelijk, dat de beurs te Berlijn in de achter ons liggende berichtsperiode een vrij rustig aanzien heeft gehad, hoewel, zooals in den aanvang van dit overzicht reeds werd medegedeeld, er toch een stemming heerschte, die op alles was voorbereid. Ook de gunstige regeling ten aanzien van het doortrekken van Poolsche legioenen door Dantzig werkte er toe mede, de toekomst ietwat hoopvoller te doen beschouwen. Toch zijn de omzettingen van geringe beteekenis geweest, hetgeen voor een deel echter aan oorzaken van markttechnischen aard moet worden toegeschreven. Immers is sedert den 28sten Maart alle handel in vaste-rentedragende stukken met vreemde valuta uitgeschakeld, wijl de Regeering deze obligaties heeft gerequireerd, zoodat een omvangrijk arbeidsveld voor den beurshandel is gesloten. Naar bekend, ontvangen de houders dezer stukken een à compto-betaling, welke later definitief zal worden verrekend. Daar dit vrijkomende geld opnieuw belegging zoekt, is thans, nu de aandacht eenmaal op buitenlandsche waarden is gevallen een vrij levendige handel ontstaan in *aandeelen* van buitenlandschen oorsprong, welke tot nu toe van requireering zijn vrijgesteld. Zoo konden aandeelen Canadian Pacific in de afgelopen dagen een dertigtal procenten in koers monteeren, terwijl ook aandeelen Baltimore &

Ohio sterk gezocht waren. Daarentegen waren Italiaansche waarden verwaarloosd en meerendeels lager in verband met de daling der betrokken valuta.

Naast deze aandeelen trokken ook koloniale waarden op bijzondere wijze de aandacht. Teekend voor den uiterst speculatieven aard dezer beweging is wel de stelselloosheid der rijzing geweest. Waardelooze papieren zelfs konden procenten tegelijk verbeteren, terwijl in de gefavoriseerde aandeelen als Pomona koersverheffingen van 40 tot 50 pCt. geconstateerd konden worden.

De Deutsche Staatsleening bleef zich vrijwel op hetzelfde niveau bewegen, terwijl ook binnenlandsche gemeentelijke leeningen vast van toon waren.

Industriele waarden bleven minder gevraagd in verband met de voortdurende prijsverhoogingen der ruwe materialen en der steenkolen. Al is de jongste prijsverheffing van steenkool door het veto der Regeering niet tot stand gekomen, het thans geldende niveau is reeds zoo hoog, dat de industrieën zich bijna alle genoodzaakt hebben gezien de prijzen van haar producten op haar beurt op te voeren. Dit is reeds geschied voor ruwijzer, staal en zink; de schroef zonder einde is op deze wijze aan het draaien gebracht, hetgeen het economische en industriele leven voortdurend moeilijker maakt.

Van de beurs te Weenen zijn geen betrouwbare berichten tot ons gekomen. Evenwel mag uit de ontvangen nieuwstijdingen wel worden geconcludeerd, dat de stemming uiterst ongeanimeerd en de omzettingen zeer klein zijn. Algemeen bevindt men zich in een phase van afwachten, vooral ten aanzien van de houding, welke de tegenwoordige Regeering tegenover de Bolsjewistische invloeden zal aannemen. Voorloopig is deze wel van afwijzenden, doch niettemin van vriendelijken aard geweest.

Te Londen is de houding der beurs eveneens niet al te opgewekt geweest. Als graadmeter kan hier wel dienen het koerspeil van Consols, hetwelk thans weder bijna is gekomen op het laagste niveau, dat in 1918 werd bereikt. Dit was nl. 53½ pCt. d.d. 12 Maart 1918, ten tijde van het groote Deutsche offensief. Na dien tijd is de koers voortdurend gestegen, om op 4 October 1918, den datum van het Deutsche vredesverzoek, te monteeren tot den hoogsten stand, dien van 62¼ pCt. Thans echter is de noteering weder gevallen tot circa 56 pCt., hetgeen niet wijst op grooten ondernemingslust ter beurse.

Ook de toestanden der spoorwegen doen hierbij hun invloed gelden. Hoewel een internationaal verschijnsel, drukken de ongunstige bedrijfsresultaten der spoorwegondernemingen op de tendens van iedere beurs afzonderlijk. Voor Engeland was het speciaal de rede van Sir Eric Geddes in het House of Commons, die een onaangename indruk heeft gemaakt. De spoorwegen staan daar te lande nog steeds onder staatsbeheer; de overname door den Staat zal vermoedelijk nog slechts een kwestie van korten tijd blijken te zijn. Financieel voordeel zal dit echter hoogstwaarschijnlijk niet opleveren, daar volgens de berekeningen van Sir Eric thans een gezamenlijke jaarlijksche bijdrage van 90 à 100 millioen Pond Sterling benodigd is, of in procenten uitgedrukt, toonen de spoorwegen thans een verlies aan van 4 pCt. op het maatschappelijk kapitaal, tegen een winst vóór den oorlog van 4 pCt.

Het internationale van dit verschijnsel komt duidelijk naar voren, indien men de toestanden in Frankrijk en Amerika op spoorweggebied beschouwt. Ook in Duitschland geeft de exploitatie een steeds aangroeiend verlies, doch waar hier de omstandigheden van zoo geheel anderen aard zijn (o.a. reeds door de gedwongen uitlevering van een groot aantal locomotieven en rollend materieel) vervalt het criterium van vergelijking. De Vereenigde Staten echter geven een zuiver beeld van de gewone exploitatie in oorlogstijd; in vorige overzichten hier ter plaatse werd reeds herhaaldelijk een en ander ter sprake gebracht.¹⁾ Thans komt een officieel rapport van het betrokken Ministerie deze toestanden ook voor Frankrijk bevestigen. Het verslag omvat de exploitatie gedurende het laatste oorlogsjaar. De groote Deutsche aanvallen van Maart en Mei maakten geweldige troepenverplaatsingen noodzakelijk, terwijl de omstandigheid, dat in Maart het gewichtige knooppunt Amiens binnen het bereik van de vijandelijke artillerie kwam en dat in Mei het Deutsche leger belangrijke gedeelten van de lijn Parijs—Nancy beheerschte, de omstandigheden zeer sterk bemoeilijkte. Ook de wegvoering der door de Deutsche legers bedreigde burgerlijke bevolking en het vertrek van talrijke Parijzenaars, toen de stad onder het bereik van het geschutvuur kwam te liggen, stelden hooge eischen aan de capaciteit der transportondernemingen.

¹⁾ [Men zie ook Nr. 170, pag. 329.]

Daarbij kwam de stroom van Amerikaansche legerscharen, die echter voor een deel door eigen materiaal werden vervoerd.

Op deze wijze is een zeer groot deel van het materiaal verbruikt en er zijn reeds met de Geassocieerden onderhandelingen aangeknoopt, teneinde althans het grootste gedeelte van het naar Frankrijk vervoerde materiaal ten gebroei van de Fransche spoorwegen achter te laten. Van het Duitsche materiaal staan ter beschikking van Frankrijk 2600 locomotieven en 70.000 wagons, waarvan tot 1 Febr. j.l. afgeleverd waren 1385 locomotieven en 34.971 wagons. Betreffende de oorlogsschade wordt gemeld, dat door de Duitsche legers in totaal 5600 Kilometer zijn vernietigd of onbruikbaar gemaakt, waarvan 3200 Kilometer bij den Noorder- en 2300 Kilometer bij den Oosterspoorweg. Voorts werden vernield 1510 bruggen en waterleidingen, 12 tunnels en 590 gebouwen, terwijl 3180 Kilometer telefoon- en telegraafleidingen als slachtoffer van den oorlog zijn gevallen. Met deze cijfers voor oogen begrijpt men de geweldige eischen, die aan een wederopbouw van een normaal spoorwegverkeer in Frankrijk worden gesteld.

Te New York is de markt grootendeels in vaste houding gebleven. Het vooruitzicht op het spoedig tot stand komen van den vrede heeft nieuwe vergezichten geopend met betrekking tot het uitvoeren van belangrijke orders voor Europeesche rekening, hetgeen thans reeds in de koersen wordt verdisconteerd. Vooral enkele specialiteiten zijn hierbij sterk op den voorgrond getreden, als preferentie aandelen American Hide & Leather, General Cigar, preferentie Marine, enz. Ook de verbetering van de wissels der Geallieerde landen, Engeland en Frankrijk, heeft tot de betere tendens bijgedragen. Hoewel het wellicht voor de positie van New York als monetair wereldcentrum wenschelijk kon worden genoemd, indien de waarde van de dollarvaluta zich nog bij voortdurende had verbeterd ten opzichte van het pond sterling en den franc, zou deze loop van zaken een zeer sterke bemoeilijking van den Amerikaanschen export naar Engeland en Frankrijk medebrengen en zou een verder doorvoeren van de dollarijzing wellicht werken als een exportpremie voor de Engelsche dominions en koloniën, waardoor een zeer belangrijk débouché voor de Vereenigde Staten zou worden afgesloten. Nu deze kans geringer is geworden, is de belangstelling voor industriele waarden weder gegroeid. Ook verwacht men, dat de verlaagde staalprijsen nieuwe orders zullen uitlokken, hetgeen de geanimeerde stemming voor aandelen der Steel-Corporation ten deele verklaart.

Te onzent is de beurs kalm, doch in opgewekte tendens gebleven. Dit kan ook worden gezegd van onze inheemsche staatsfondsen, die zich zelfs vrij aanmerkelijk van het bereikte verlaagde niveau hebben kunnen herstellen. Aanleiding hiertoe waren enerzijds de meer geruststellende berichten van internationaal-politieke aard en anderzijds de debatten, in de Eerste Kamer der Staten-Generaal gehouden, met betrekking tot de aanstaande nieuwe Staatsleening. Hierbij is gebleken, dat de Minister van Financiën ten volle bereid is zich te laten voorlichten door mannen van ervaring op financieel gebied, waardoor wellicht een depreciatie, als thans bij de leening 1918 is voorgekomen, kan worden vermeden.

Buitenlandsche staatsfondsen waren bijna alle min of meer in reactie, vooral voor de Russische, Oostenrijksche en Hongaarsche afdelingen, in verband met de bekende uitbreiding van het Bolsjevistische terrein.

	1 Apr.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling.
4½ % Ned. W. Sch. 1916	86½/16	88¾	87½	+ 9/16
4 % „ „ „ 1916	78¾	80¼	80	+ 1½
3½ % „ „ „	69¾	69¼	69¼	— 5/8
3 % „ „ „	61¾	63¾	63	+ 1¼
2½ % Cert. N. W. S.	51¾	53	51½	— ¼
5 % Oost-Indië 1915	92¼	92¾	92¼	+ ½
4 % Hongarije Goud	28¼	25½	30¼	+ 2
4 % Oostenr. Kronrente	23¼	22¾	24	+ 3/8
5 % Rusland 1906	34¾	36½	37	+ 2½
4½ % Iwangorod Dombro...	22	22	22	
4 % Rusland Cons. 1880	23¼	23¾	24	+ ½
4 % Rusl. bij Hope & Co.	24¾/16	24½/16	24½	— 1/16
4 % Servië 1895	49	49¾	49¾	+ 3/8
4½ % China Goud 1898 ..	68¾	68¾	66	— 2¾
4 % Japan 1899	69	69	69¾	+ 7/8
5 % Brazilië 1895	73¾	73¾	73¾	
5 % „ 1913	71	71	70¾	— 1/8

De locale markten hebben grootendeels een zeer vaste, hoewel kalme houding aangenomen. De omzetten zijn over het algemeen sterk ingekrompen, hetgeen vooral tot uiting

is gekomen in de afdeling voor petroleumwaarden, waar enkele weken geleden zich alle belangstelling heeft geconcentreerd. Thans bewogen de fluctuaties zich binnen enge grenzen, hoewel per saldo de verschillen meerendeels voordelig zijn geweest. Nieuwe berichten omtrent petroleumwaarden zijn gedurende deze berichtperiode niet naar voren gekomen, zoodat de stimulans tot het entameeren van nieuwe zaken feitelijk heeft ontbroken.

Ook de cultuurmarkt is buitengewoon stil gebleven. Ondanks het feit, dat thans nog niet vast staat, dat de inkrimping van den suikeraanplant niet behoeft te worden doorgevoerd, werden geen groote verkooporders uitgevoerd, waartegenover echter ook geen opdrachten tot aankoop van ook slechts eenige betekenissen konden worden gesteld. Het gevolg is geweest, dat de aandacht van het publiek zich meer op andere beursobjecten heeft gevestigd, waardoor de cultuurafdeling wel tot de meest verlaten markten heeft behoord.

Tabakken en rubbers eveneens zonder veel variatie of animo.

	1 Apr.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	189	188¾	188¾	— 1/8
Ned. Handel-Mij. cert. v. a. and.	187	188¼	188½/16	+ 1½/16
Rotterd. Bankvereniging..	142¼	142¾	142¾	+ 5/8
Amst. Superfosfaatfabriek..	160½	165½	168	+ 7½
Van Berkel's Patent	152	152	150¾	— 1½
Insulinde Oliefabriek	242	244¾	241½	— 1/2
Jurgens' Ver. Fabr. pr. a. and.	103¾/8	103¾/8	103¾/8	— 1/8
Ned. Scheepsbouw-Mij.	178	171½	165	— 13
Philips' Gloeilampenfabriek	429¾/4	439	435	+ 5¼
R. S. Stokvis & Zonen	596½/2	590	590	— 6½/2
Vereenigde Blikfabrieken..	123	123	126	+ 3
Compañia Mercantil Argent.	261½/2	263¾/4	265	+ 3½/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	148½/2	148½/2	148½/8	— 3/8
Handelsver. Amsterdam ..	430½/2	429¾/4	429½/2	— 1
Holl. Transatl. Handelsver.	136	136	135	— 1
Linde Teves & Stokvis	227	229½/2	226	— 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij	184½/2	184½/2	182¾/4	— 1¾/4
Tels & Co's Handel-Mij	162	162	160½/2	— 1½/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	266½/2	269¾/4	272¾/4	+ 6¼/4
Kon. Petroleum-Mij.	642	638¾/4	647¼/4	+ 5¼/4
Orion Petroleum-Mij.	81¾/4	81½/2	81¼/4	— 1/2
Steaua Romana Petr.-Mij....	149½/2	151¾/2	150¾/8	+ 7/8
Amsterdam-Rubber-Mij.	184¼/4	186¾/4	185¾/4	+ 1
Nederl.-Rubber-Mij.	104	105½/2	105¾/4	+ 1¾/4
Oost-Java-Rubber-Mij.	221½/2	221	218	— 3½/2
Deli-Maatschappij	490	489½/2	485½/2	— 4½/2
Medan-Tabak-Maatschappij.	223	222	220¾/4	— 2¾/4
Senembah-Maatschappij ..	457¾/4	470	469¼/4	+ 11½/2

De scheepvaartmarkt daarentegen mocht zich in opgewekter tendens verheugen. Enkele verslagen van reederijen zijn reeds verschenen en deze hebben ongetwijfeld een zeer goeden indruk gemaakt. De hoop is hierdoor gegroeid, dat ook de overige ondernemingen een uitstekend jaar 1918 achter den rug zullen hebben en vooral voor de Indische lijnen rekent men op goede bedrijfsoverschotten. Dientengevolge waren dan ook aandelen der Stoomvaart-Mij. „Nederland”, Rotterdamsche Lloyd, Nederlandsche Scheepvaart-Unie, enz. tot hogere prijzen goed gevraagd en verlaten zij de berichtperiode op het hoogste, in de afgelopen dagen bereikte niveau.

	1 Apr.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	408½/2	409	409½/2	+ 1
„ „ „ gem. eig.	385	388½/2	389¼/4	+ 4¼/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij..	290	290	280	— 10
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	—	—	161½/2	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	190	188¼/4	190	
Java-China-Japan-Lijn....	309½/2	311	310½/2	+ 1
Kon. Hollandsche Lloyd ..	170	171	171¾/4	+ 1¾/4
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	230	219½/2*	218¾/4	— 11¼/4
Kon. Paketvaart-Mij.	240½/2	248	248	+ 7½/2
Maatschappij Zeevaart	338½/2	348½/2	350	+ 11½/2
Nederl. Scheepvaart-Unie..	253	257¾/8	258	+ 5
Nievelt Goudriaan	490	508¾/4	501	+ 11
Rotterdamsche Lloyd	280½/2	284¼/4	286¾/4	+ 6¼/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	316	316	316	
„ „ „ Nederland” ..	303¾/4	309½/2	314	+ 10¼/4
„ „ „ Noordzee” ..	172	167	168	— 4
„ „ „ Oostzee”	368	379¾/4	375	+ 7

* ex dividend 15 %.

De meeste belangstelling heeft de Amerikaansche markt tot zich kunnen trekken. De aanwijzingen van Wallstreet eener- en de vaste tendens van de dollarvaluta anderzijds

hebben een groot gedeelte van het publiek er toe gebracht het beschikbare kapitaal in Amerikaansche fondsen te beleggen. De omzetten waren dan ook veel levendiger dan langen tijd het geval is geweest en de stemming is bijna voortdurend zeer vast gebleven. Van de gewoonlijk minder verhandelde soorten trokken sterk de aandacht de preferente aandelen Stern Brothers, General Cigar en American Canshares.

	1 Apr.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	89 ⁹ / ₁₆	91	91 ¹ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₂
Anaconda Copper	128 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	134 ⁷ / ₈	+ 6 ³ / ₈
Un. States Steel Corp.	95 ⁷ / ₈	98	96 ¹ / ₈	+ 1 ¹ / ₄
Atchison Topeka	94 ¹ / ₁₆	93 ¹ / ₄	94 ¹ / ₁₆	—
Southern Pacific	97 ¹ / ₄	96 ¹ / ₂	100	+ 2 ³ / ₄
Union Pacific	136 ¹ / ₄	136	137 ⁷ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
Int.Merc.Marine afgest.....	28 ¹ / ₂	29	28 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
" " " " prefs.	136	136 ¹ / ₄	135 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₂

De geldmarkt is iets stroever geworden; prolongatie circa 4% pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

7 April 1919.

Het winterachtige weer in Engeland bleef een slechten invloed op het veldwerk uitoefenen; weliswaar was het mogelijk met het werk eenigermate voort te gaan, doch over het algemeen is het zeer belangrijk ten achter. De voorraden van buitenlandsche tarwe in Engeland zijn de twee laatste maanden sterk afgenomen en bedroegen volgens officieele cijfers op 1 April ongeveer 588.000 tons tegen op 1 Februari 1.049.000 tons, dus een afname van bijna 50 pCt. Men verwachtte dat alles in het werk gesteld zou worden, de voorraden van uit Noord-Amerika wederom aangevoerd te krijgen en er was reeds een en ander onderweg. Van Australië waren ongeveer 450.000 tons stoovende, doch uit het feit, dat verschillende schepen reeds naar andere landen gedirigeerd waren, bleek, dat niet alles voor Engeland bestemd was.

De berichten uit Noord-Amerika blijven gunstig. Men schat, dat de opbrengst van wintertarwe ruim 20 miljoen

tons zal bedragen, hoewel natuurlijkerwijze niets met zekerheid te zeggen valt, vóórdat de oogst heeft plaats gehad. De export-surplussen van graan in Argentinië zijn zeer belangrijk en zij worden voor tarwe geschat op ca. 5 miljoen tons, voor maïs op ca. 6 miljoen tons en voor haver op 450.000 tons. Argentinië zou derhalve in groote mate in de behoeften aan veevoeder in Europa kunnen voorzien, doch verschepingen van daar blijven klein en het is te vreezen, dat zij met het oog op het gebrek aan scheepsruimte en den grooten afstand, in den eersten tijd niet belangrijk grooter zullen worden. De werkstakingen heeten weliswaar geëindigd te zijn, doch er blijven steeds moeilijkheden bestaan, wat ook een nadeligen invloed op den export uitoefent.

De schatting van het export-surplus van lijnzaad in Argentinië, hetwelk voor eenigen tijd op 700.000 tons geschat werd, is tot 600.000 tons verminderd. Het slechte weer in November en December blijkt meer schade te hebben aangericht dan verwacht werd. De prijzen hebben zich wederom zeer verbeterd, wat waarschijnlijk een gevolg is van de inkoop, welke in de laatste weken voor Amerikaansche rekening hebben plaats gevonden. Ook speculatie zal zich denkelijk niet onbetuigd hebben gelaten, daar er in het algemeen een goede meening voor het artikel heerscht. Zowel de Vereenigde Staten als Europa zijn in de eerste plaats op Argentijnsch lijnzaad aangewezen en dit artikel zal wel één van de eerste zijn, welke bij een verbetering der scheepvaart, in ruime mate geëxporteerd zullen worden.

Nederland. De gerst per s.s. „Westerdijk” en „Ceres” is inmiddels aangekomen en de belangstelling, welke in het laatst der vorige week voor de partijen, die opnieuw aan de markt waren gekomen, achteruit was gegaan, is nu wederom verbeterd. De gerst is nu zoo goed als geruimd. Van Antwerpen wordt mixed maïs aangeboden en schijnt de Belgische Regeering de eigenaars aldaar in de gelegenheid te stellen, het surplus aan veevoeder naar Holland weg te werken. De vraag naar veevoeder was wegens het mooie weer niet groot en vooral voor verwijderde termijnen was er weinig attentie.

In lijnzaad zijn ca. 5800 tons, af te laden per s.s. „Delfland” tot f 578,— aan olieslagers-gedaan. Genoemd stoomschip is door de Regeering voor het vervoer van lijnzaad ter beschikking gesteld en kan waarschijnlijk eind Mei of begin Juni laden.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
5 Apr. '19	226	156 ¹ / ₄	66 ³ / ₈	11,05	5,35	19,95
29 Mrt. '19	226	147 ³ / ₈	63 ³ / ₈	10,60 ²⁾	5,10	19,45 ³⁾
5 Apr. '18	220	126 ³ / ₈	84 ³ / ₄	12,80	6,30	24,70 ⁴⁾
5 Apr. '17	205 ¹ / ₄	127	64 ¹ / ₂	13,30	9,95	21,30 ⁵⁾
5 Apr. '16	118 ¹ / ₄	75 ³ / ₈	45 ¹ / ₈	8,25 ³⁾	5,—	11,30 ³⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per April. ⁴⁾ 4 April 1918. ⁵⁾ 4 April 1917.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	7 April 1919	31 Maart 1919	7 April 1918
Tarwe	25,— ¹⁾	25,— ¹⁾	—
Rogge (70 Kg. natuur gew.)	28,50 ¹⁾	28,50 ¹⁾	—
Maïs (La Plata)	—	—	420,— ¹⁾
Gerst (60 Kg. natuur gew.)	23,— ¹⁾	23,— ¹⁾	—
Haver (inlandsche)	23,— ¹⁾	23,— ¹⁾	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	37,—	37,—	30,— ¹⁾
Lijnzaad (inlandsch)	40,— ¹⁾	40,— ¹⁾	—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 Maart—5 April 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	30 Maart—5 April 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe	—	14.353	—	—	5.970	—	20.323	—
Rogge	—	—	—	—	8.690	—	8.690	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Maïs	—	1.500	—	—	—	—	1.500	—
Gerst	4.400	4.400	—	—	—	—	4.400	—
Haver	—	5.056	—	—	—	—	5.056	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek	400	1.309	—	—	—	—	1.309	—
Tarwemeel	—	39.432	—	c.a. 4.700	22.345	—	61.777	—
Andere meelsoorten	—	16.188	—	—	306	—	16.494	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	1.522	119.273	78.778	—	—	—	119.273	78.778
Maïs	—	13.855	24.647	—	—	—	13.855	24.647
Rogge	—	—	5.174	—	—	—	—	5.174
Tarwemeel	—	95.345	—	—	—	—	95.345	—
Gerst	2.026	33.300	—	—	—	—	33.300	—
Haver	5.033	76.467	—	—	—	—	76.467	—
Andere meelsoorten	—	77.956	—	—	—	—	77.956	—

SUIKER.

Nadat onlangs in Nederland de eerste transacties in witte bietsuiker uit den volgenden oogst hebben plaats gehad, trokken verkoopers zich weder geheel terug, aangezien de vooruitzichten voor den geheelen suikerhandel in ons land nog zeer onzeker zijn.

In Engeland staat men thans den invoer van suiker door particulieren toe. Dit heeft echter voor het oogenblik geen betekenis voor Javasuiker, aangezien de hooge prijzen op Java bij de tegenwoordige maximumprijzen in Engeland zaken onmogelijk maken. De Royal Commission heeft de volgende vrachten voor hare suikerimporten vastgesteld: van Cuba 50/- per ton en van Java 90/- per ton.

Op Java a werden Mei-Juni-leveringen van niet bij de V.J.P. aangesloten fabrieken verkocht tot f 18½ voor Superieur, terwijl juist binnengekomen berichten melden, dat in Juni te leveren superieure suiker voor f 17¼ werd afgedaan. De Ned.-Ind. Regeering heeft de suikerfabrikanten doen weten, dat midden Mei een besluit genomen zal worden betreffende al of niet inkrimping van den aanplant voor het volgende jaar, welk besluit afhankelijk gesteld zal worden van de vooruitzichten der voedselvoorziening en de mogelijkheid van rijstimporten uit Britsch-Indië. De termijn van half Mei is wel zeer laat, aangezien de suikerfabrikanten met den nieuwen aanplant dan reeds ver gevorderd zijn. De meeste suikerfabrikanten besloten dan ook om met het gereedmaken der gronden voort te gaan in de hoop, dat inkrimping niet noodig zal blijken.

Uit de onderstaande Cuba-statistiek blijkt, dat de aanvoeren sedert midden Maart groter zijn dan de voorafgaande jaren, hetgeen op normale toestanden onder het werkvolk duidt. De geheele oogst was nog iets ten achter bij verleden jaar, doch zonder verdere storingen in het bedrijf zal dit spoedig in een surplus veranderd worden.

Cuba-statistiek:	1919	1918	1917
Ontv. der week tot 22 Maart	179.594	155.131	135.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. ¹⁾	1.482.253	1.538.507	1.354.153 "
Werkende fabrieken	195	196	—
Exp. d. week tot 22 Febr.	80.786	100.697	86.000 tons
Totaal sedert 1 Jan. 11.	473.484	381.013	437.140 "
Totaal voorraad 24 Febr.	444.871	554.897	336.648 "

¹⁾ 1918/17/16.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per April	Londen			New York 96 % Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
4 April 1919. . .	f —	64/9	28/-	—	7;28
28 Maart 1919. . .	—	64/9	25/-	—	7,28
4 April 1918. . .	—	53/9	13/6	—	5,92
4 April 1917. . .	22	47/1½	—	32/3	5,15
21 Juli 1914. . .	11 ¹² / ₃₃	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De rubbermarkt te Londen was in de afgelopen week levendig, ofschoon prijzen eenigszins lager kwamen. Verkoopen voor prima Crêpe loco vonden plaats tot 2/- en voor smoked Sheets tot denzelfden prijs. April/Juni Crêpe à 2/-½, sm. Sheets 2/-½. Voor levering 1920 was de stemming vrij vast en transacties voor levering Jan./Dec. 1920 kwamen tot stand à 2/1½, voor pr. Crêpe sm. Sheets 2/1.

De noteeringen luiden:

prima Hevea crêpe loco	2/-	einde voorafg. week	2/-¾
April/Juni	2/-¾		2/1
Juli/Dec.	2/1		2/1½
Jan./Dec. 1920	2/1½	Jan./Juni	2/1½
hard cure fine Para	2/5	Para	2/4¾

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 26 Maart 1919.

De firma Neill Brothers zegt in hare interessante circulaire van den 21sten dezer, waarin zij den Amerikaanschen katoenoogst op ongeveer 13 millioen balen schat, dat van deze hoeveelheid ongeveer 5 millioen balen in het binnenland achtergehouden worden en dat zelfs de planters hunne katoen opstapelen, in de hoop dat door de pogingen, die gedaan worden om den oogst dit seizoen te verminderen, de bestaande prijsbasis zal gehandhaafd blijven of zelfs verhoogd worden. Wat den oogst 1919-'20 betreft, denkt de

firma Neill Brothers, dat wij een behoefte mogen verwachten van 16½ tot 16¾ millioen balen, zonder de fabrieksvorraden buitengewoon aan te vullen. De tendens van de prijzen was deze week ten nadeele van de koopers en wij zouden waarschijnlijk getuige geweest zijn van een grotere stijging, indien niet de arbeidskwesties mét de daling in den dollar koers en de laatste politieke berichten een ongunstigen invloed op de verschillende markten hadden gehad. De weerberichten van Amerika zijn in den laatsten tijd gunstiger geweest, maar de grondbewerking is nog ver ten achter. Egyptische katoen blijft onveranderd.

De toestand van Amerikaansche garens verbeterd niet, de vraag is inderdaad nog zoo klein, dat er gisteren een vergadering gehouden werd van het Algemeen Comité van de „Federation of Master Cotton Spinners' Association" met het doel een georganiseerde actie vast te stellen, om den tegenwoordigen gang van zaken te verbeteren, en een Sub-Comité werd aangesteld om de details uit te werken van een plan daarvoor. Terwijl het binnenland slechts weinig koopt, toont de buitenlandsche vraag geen verbetering. Weliswaar worden er meer „licences" gegeven, maar dit verbeterd den toestand niet, daar die „licences" slechts betrekking hebben op groote hoeveelheden van te voren gekochte garens, welke eerst verbruikt moeten worden, voordat men nieuwe orders verwachten kan.

De doekmarkt toont geen teekenen van vooruitgang en steeds meer weeffouten komen iedere week stil te staan. Er is nog een vrij groote vraag voor spoedige verscheping, naar China, maar meestal vragen fabrikanten latere levering; de afwikkeling van zaken wordt door de vertraging der telegrammen zeer belemmerd. Er zijn geen transacties met Indië, maar in sommige afdelingen wordt wat meer vraag vermeld en enkele orders zijn hiervan het gevolg geweest. Er zijn meer biedingen voor de Straits, Java en Egypte, maar tot nu toe worden slechts kleine posten vermeld, en men verwacht niet veel zaken voordat de arbeidstoestand beter geregeld is.

19 Maart 26 Maart 19 Maart 26 Maart

Liverpoolnoteeringen (loco)	T.T. op Indië	1/8	1/8
F.G.F. Sakellaridis 27,09	T.T. op Hongkong 3/1½	3/1¾	
G.F. No. 1 Oomra 12,35	T.T. op Shanghai 4/6½	4/7½	

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	7 Apr. '19	31 Mrt. '19	24 Mrt. '19	8 April '18	5 Apr. '17
New York voor Middling	29,05 c	28,30 c	27,65 c	35,10 c	20,55 c
New Orleans voor Middling	26,25 c	25,25 c	27,— c	34,50 c	19,50 c
Liverp. v. Good Midd. Texas	17,75 d	16,80 d	16,70 d	25,49 d ¹⁾	12,69 d ²⁾

¹⁾ Good Middling Amer.

²⁾ Middling Amer.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 4 April '19	Overeenkomstige perioden	
		1917-'18	1916-'17
Ontvangsten Gulf-Havens.	4585	5272	6264
„ Atlant. Havens	—	1777	2179
Uitvoer naar Gr. Britannië	3636	915	1757
„ „ 't Vasteland.	—	354	445
„ „ Japan etc.	—	—	—

Vorraden in duizendtallen	4 April '19	5 April '18	6 April '17
Amerik. havens	1266	1550	1170
Binnenland	1449	1215	1014
New York	?	146	113
New Orleans	?	449	364
Liverpool	495 ¹⁾	467	690

¹⁾ 5 April '19.

WOL.

Over de Woensdag 2 April j.l. aangevangen wolveiling te Londen ontvangen de makelaars Gebrs. van der Vies te Amsterdam de navolgende telegrammen:

„Prijzen in het algemeen zeer vast en veelal 5 % stijging als gevolg van het groot aantal koopers.”

„Markt duurder, Merinos zoowel als Crossbreds stijgend.”

„Merinos vast, concurrentie 10 % boven vastgestelde regeeringsprijzen leverende: gewasschen 18 à 20 francs eerste kosten Londen, croisés fins 13, middelsoort 10, ordinaïr 8.50.”

„10.290 balen verkocht Merinos ruim 15 % fijn en middelsoort crossbreds 10 % boven regeeringsprijzen,” zoodat na den openingsdag de toestand dus ongeveer als volgt is:

Aangeboden..... c.a. 10.500 balen
Verkocht..... 10.290 „

Noteeringen:

kwaliteit	regeeringsprijzen vanaf 1 April 1919	prijsstijging op openingsdag ongeveer:	veilingsprijzen openingsdag, dus ongeveer:
80s	69 d.	15 %	79 1/2 d.
70s	64 1/2 d.	15 %	74 d.
64s	63 1/2 d.	15 %	73 d.
60s	60 1/2 d.	15 %	69 1/2 d.
58s	54 d.	10 %	59 1/2 d.
56s	47 1/2 d.	10 %	52 1/2 d.
50s	43 d.	10 %	47 1/2 d.
48s	38 1/2 d.	10 %	42 1/2 d.
46s	34 d.	10 %	37 1/2 d.
44s	32 1/2 d.	10 %	35 1/2 d.
40s	29 1/2 d.	10 %	32 1/2 d.

Basis: 16 per cent regain, Clean scoured.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
5 April 1919	599.000	11.300	3.246.000	13.200	13 1/2/32
29 Maart 1919	590.000	10.950	3.359.000	13.100	13 1/2/32
22 „ 1919	648.000	11.175	3.544.000	13.100	13 1/2/32
5 April 1918	706.000	4.425	4.028.000	4.350	13 3/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
5 April 1919 ..	29.000	1.336.000	106.000	6.113.000
5 „ 1918 ..	41.000	2.325.000	122.000	10.674.000

VETTEN EN OLIEN.

Ook deze week valt hieromtrent niet veel te melden.

Behalve in Puralard (zijnde varkensproduct en dus vallende buiten het agreement-rantsoen van 80.000 tons) is er uit den aard der zaak niet veel gekocht, aangezien en prijzen hoog zijn en de N.O.T. nog niet vrijgevig is met import-licences.

De groote vraag voor velen is natuurlijk of men wat men thans op N.O.T.-condities koopt, eventueel later toch naar het buitenland zal kunnen exporteerden. Het ziet er naar uit, dat vooreerst daarvan niets zal komen, althans niet door particulieren. De consignaties der Amerik. „Packers” pr. s.s. „Cape Romaine”, „Nyanza” en „Dalgalom” in varkensproducten zijn groot. Er is daarvan heel wat gekocht op basis van successievelijk stijgende prijzen voor Puralard, en wel van f 185,— tot f 200,—. Het is voor koopers te hopen, dat men er later weg mede weet. In normale tijden varieerden Puralard-prijzen van ca. f 45,— tot f 70,—.

Oleo-Margarine blijft zonder zaken om dezelfde redenen als vorige week aangegeven.

Noord-Amerikaansche: Noteering Ie soort f 180,—, Iie soort f 174,—, IIIe soorten f 147,—/160,—.

Beef-Premier-Jus. Noord-Amerikaansche: Noteering Ie soort f 170,—, Iie soort f 166,—.

Zuid-Amerikaansche: Een bod van f 124,— voor „Wilson A” en van f 121,— voor „Wilson B” werd geweigerd, zonder tegen-offerte. „La Plata No. I” en „La Plata No. II” werden resp. ad f 127,— en f 123,— gedaan.

Mutton-Premier-Jus. Zuid-Amerikaansche werd op April-aflading ad f 120,— geoffreerd. Australische „P.R.M.” stoomend op Engeland zoude ad f 113,— c.i.f. Engeland te koop zijn.

Neutrallard. De noteering voor op aflading is: f 197,— tot f 203,—. Voor stoomend pr. s.s. „Nieuw-Amsterdam” wordt f 213,— gevraagd.

Puralard. Stoomend pr. s.s. „Nyanza”, „Cape Romaine” en „Dalgalom” werd bij partij ad f 195,— gedaan. Deze prijs werd verder vergeefs geboden, zonder tegenofferten. Op aflading werd f 192,— tot f 196,— verlangd.

Cookingfat verder weder ad f 120,— gedaan.

Edible Beef- en Muttonalloy. Op biedingen van f 102,— werden eenige zaken gedaan (c.i.f. hier, af Engeland te verscheppen). Men wil zoo verder bieden.

Oleo-Stearine zonder offerten.

Indien niet speciaal anders erbij vermeld, zijn bovenstaande prijzen pr. 100 Kg. netto c.i.f. Rotterdam N.O.T.-condities.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
7 Apr. 1919..	nom.	79.5/-	227.-/-	25.-/-	37.-/-
31 Mrt. 1919..	nom.	71.5/-	233.10/-	38.10/-	27.10/-
5 Apr. 1918..	nom.	110.-/-	316.-/-	30.10/-	52.-/-
5 Apr. 1917..	nom.	136.-/-	216.2/6	30.10/-	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in Februari 1919 verkocht 23 picols Gouvernements-Bankatin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 3.600,—. (St.ct.)

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

5 April 1919. In Engeland werden weer nieuwe maximumvrachten vastgesteld, t.w. van Australië 105/-, van Birma 75/-, van Buenos Aires 62/6 per ton; van Noord-Amerika 10/6 per 480 lbs. maïs en tarwe, 9/3 per 400 lbs. gerst en 10/- per 320 lbs. haver. Deze vrachtprijzen hebben buiten alle verhouding tot de ruimte, die de verschillende graansoorten innemen en een verklaring van regeeringsopvattingen is niet te vinden. Naar niet-Britsche havens werden onveranderd hooge vrachten betaald, waarbij voor Aprilbooten hogere vrachtcijfers golden dan voor latere verschepping. Naar verluidt zouden de in vakbladen gerapporteerde bevrachtingen niet geheel juist zijn, omdat het uitgelekt is, dat de bevrachters of ontvangers nu en dan een stijve premie betalen boven de vastgestelde maximumvrachten.

De Vereenigde Staten zullen eerlang de in beslag genomen schepen aan de eigenaars teruggeven. Toch schijnt nog groot gebrek aan ruimte te heerschen, daar eenige booten, die voor Amerikaansche rekening op timecharter voeren, en die voor neutrale rekening afgesloten waren tot zeer hooge vrachten, door de Amerikaansche regeering opgekommendeerd zijn.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
1/5 April 1919	—	—	f 21,—	8/6	f 140,—	62/6
24/29 Maart 1919	—	—	„ 21,—	15/-	„ 140,—	120/-
1/6 April 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
2/7 April 1917	—	—	—	31/-	—	135/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
1/5 Apr. 1919	28/-	47/6	47/6	50/-	f 10	Ƨr. 50
24/29 Mrt. 1919	28/-	47/6	47/6	45/-	„ 10	„ 50
1/6 Apr. 1918	69/-	101/3	—	120/-	—	—
2/7 Apr. 1917	51/-	101/3	100/-	100/-	—	—
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/

1) Voor Britsche schepen.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa's (salpeter)
1/5 April 1919	75/- ¹	75/- ¹	—	—
24/29 Maart 1919	75/- ¹	75/- ¹	—	—
1/6 April 1918	275/-	500/-	—	185/-
2/7 April 1917	240/-	300/-	—	155/-
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 31 Maart tot 7 April 1919.

In de afgelopen week vonden zoo goed als geen bevrachtingen van particuliere ruimte plaats. De verschepingen voor de burgerbevolking in Duitschland zijn nog steeds niet begonnen, terwijl de goederen, bestemd voor de troepen in het bezette gebied, alle vervoerd werden door de schepen van de Deutsche reederijen.

Voor Antwerpen werden verschillende particuliere schepen aangenomen, waarvoor gemiddeld een huur betaald werd van 3 cents per ton per dag; alle vaarkosten en verdere uitgaven vrij.

Het sleeploon van hier en Dordrecht naar de Ruhrhavens werd genoteerd met 70/80 cents boven het 50 cents tarief.

Ook in de Ruhrhavens werd heel weinig afgeladen. De vracht bedroeg Mk. 2.50 per ton, terwijl het sleeploon 18/20 pf. per Centner was. Zooals echter gezegd, werd heel weinig verscheppt, als gevolg van de voortdurende onlusten in het Ruhrgebied. Naar het schijnt, zal hierin voorshands geen verandering komen.

Cauber Pegel wees einde der week Mtr. 3.05 aan.

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Maart 1919		Maart 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	82	2.487	8	901
Groot-Brittannië	219	147.986	21	22.177
Duitschland	7	9.593	—	—
Noorwegen	3	856	8	1.384
Zweden	11	3.118	13	1.605
Finland	2	1.493	—	—
België	9	4.427	—	—
Frankrijk	23	9.090	1	109
Spanje	2	1.348	—	—
Levant	1	—	—	—
Midd. Zeehavens	4	9.777	—	—
Westkust Afrika	1	640	—	—
Zuid-Afrika	1	7.036	—	—
Aziat. havens ..	1	3.006	—	—
Vereen. Staten..	28	98.970	17	41.532
Argentinië	—	—	1	2.159
Totaal	394	299.827	69	69.867
Periode 1 Jan.— 31 Maart	1.053	891.968	247	211.033 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	147	86.554	41	21.340
Britsche	188	126.747	8	4.472
Duitsche	4	—	—	—
Noorsche	5	4.336	2	2.880
Bèlgische	1	146	14	32.610
Fransche	3	—	—	—
Zweedsche	6	3.247	4	8.565
Deensche	5	3.857	—	—
Vereen. Staten..	30	68.574	—	—
Andere	5	6.366	—	—
Totaal	394	299.827	69	69.867

¹⁾ 1913, 2.653 schepen met 3.103.790 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

DORDRECHT.

Landen van herkomst	Maart 1919		Maart 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Noorwegen	1	209	—	—
Totaal	1	209	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	1	209	—	—
Totaal	1	209	—	—

(Gerard Mauritz.)

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	Maart 1919		Maart 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	7	3.760	10	1.876
Groot-Brittannië	25	21.104	5	2.179
Noorwegen	7	2.614	1	82
Zweden	2	410	14	2.165
Denemarken	3	366	1	526
Frankrijk	2	882	—	—
Spanje	1	927	—	—
Portugal	2	1.363	—	—
Levant	1	1.129	—	—
Ned. Oost-Indië.	1	3.719	—	—
Vereen. Staten..	8	19.580	—	—
Ned. West-Indië- Nederl. Antillen	1	1.565	—	—
Totaal	60	57.419	31	6.828
Periode 1 Jan.— 31 Maart	129	126.467	85	28.010 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	50	51.840	31	6.828
Britsche	5	2.116	—	—
Noorsche	1	540	—	—
Zweedsche	4	2.923	—	—
Totaal	60	57.419	31	6.828

¹⁾ 1913, 523 schepen met 612.248 N. R. T.

(Halverhout & Zwart's Scheepsagentuur.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	Maart 1919		Maart 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	105	—	—
Duitschland	12	4.827	32	20.317
Zweden	2	212	5	2.906
Totaal	15	5.144	37	23.223
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	9	521	—	—
Duitsche	6	4.623	37	23.223
Totaal	15	5.144	37	23.223

(A. van Dijk.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Maart 1919		Maart 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Italië	3	299	—	—
België	1	157	—	—
Totaal	4	456	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	2	263	—	—
Fransche	2	193	—	—
Totaal	4	456	—	—

(B. Stofkoper & Co.)